

„A fő kérdés, hogy ezt a hajót miként tudjuk a statikusból dinamikus állapotba hozni. Hogy élettelen organizációból élő organizmussá tudunk-e válni. Ahhoz azonban, hogy a Szentlélek szele lobogtathassa a vitorlát, mindenkinek oda kell szánnia magát a szolgálatra.”
Égtájéoló ► 3. oldal

„A Deák téren január 12-én ismét megszólalt előadást elevenítjük fel. Bach teológiája méltó örökösre talált, hiszen Kamp Salamon a zenét teológiailag és filozófiailag alátámasztva interpretálja, sőt mi több, ezt a próbák során az előadókkal is megosztja.”
A karácsonyi örömhír utóregzései ► 6. oldal

Uram, szeretnék válaszolni... ► 2. oldal
Kortárs művészeti és vallási jelenségek ► 5. oldal
Szela ► 11. oldal
Az ökumeném eleje és vége ► 11. oldal
Gyámság alól szabadságra ► 13. oldal
A prezentáció jövője ► 15. oldal

Ökumenikus imaheti melléklet
► 7–10. oldal

Meghívó az ökumenikus imahét országos megnyitójára

Most vasárnap veszi kezdetét a Krisztus-hívők egységért tartandó ökumenikus imahét, melynek tematikáját erre az esztendőre a soknemzetiségű Kanada keresztény felekezeteit képviselő ökumenikus csoport állította össze. Az imahét hazai országos nyitó istentisztelete Budapesten, a Kálvin téri református templomban lesz január 19-én, 18 órai kezdettel. Az istentiszteleten Erdő Péter bíboros, prímás, érsek és Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök hirdeti az ígét. A liturgiában Steinbach József református püspök, a MEÖT elnöke és – a hagyományokhoz híven – a MEÖT tageszkegyszázaának vezetői

vesznek részt. Az istentisztelet keretében kerül sor a felújított Kálvin téri református templom megáldására dr. Szabó István református püspök szolgálatával. Az istentiszteletet a Duna Televízió a Duna World csatornán élőben közvetíti. Az imahét központi igéje: „Hát részekre szakítható-e Krisztus?” (1Kor 1,13a)

► Címlapképünk a Kanadai Egyházak Tanácsának a 2014. évi imahétre készített logója. Az ország ökumenikus helyzetéről lapunk 10. oldalán olvashatnak.

Korunk kontextusában

Vendég igehirdető volt Budavárban a GEKE püspök-elnöke

► Neves vendég igehirdető, a GEKE (Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa – Európai Protestáns Egyházak Közössége) ügyvezető elnöke, dr. Friedrich Weber szolgált a január 12-i, vasárnap délelőtti úrvacsorás istentiszteleten a budavári evangélikus templomban. A Braunschweigi Evangélikus Egyház lelkes vezetője az idei év igéjét is – „De nekem olyan jó Isten közelsége!” (Zsolt 73,28a) – tartalmazó bibliai szakaszt választotta szószéki beszéde textusaként. Szavait dr. Fabiny Tamás, egyházunk külügyekért felelős püspöke tolmácsolta a gyülekezet tagjainak. A liturgiában Fabiny püspök mellett Bence Imre esperes, helyi lelkész vett részt, aki az istentisztelet kezdetén külön köszöntötte a GEKE jelen lévő alelnökét, Cselovszkyné dr. Tarr Klárát, egyházunk országos irodája ökumenikus és külügyi osztályának vezetőjét.

Balról jobbra: Bence Imre, Friedrich Weber és Fabiny Tamás

Friss személyes élmények szolgáltak Weber püspök prédikációjának kiindulópontjaként. Egyebek mellett szó esett arról, hogy járt a Deák téri

Evangélikus Országos Múzeumban, ahol a Kortárs képzőművészek a toleranciáról című kiállítást tekintette meg, valamint beszélt arról is,

mennyire megrázó volt számára a Terror Háza Múzeumban tett látogatás.

Nevezett tárlatok már csak azért is nagy hatást gyakorolhattak a püspökre, mert ő egy olyan szervezet, a GEKE egyik felelős irányítója, amelynek tagjai arra kötelezték el magukat, hogy a biztonságtételben és a szolgálatban közösséget alkotnak, és igyekeznek hallatni hangjukat konkrét társadalmi kérdésekben oly módon, hogy mindeközben a protestáns értékeket képviselik.

Mint elmondta, irányelveiket – konkrétan a szószéki és úrvacsorai közösséget – az európai reformátori egyházak képviselői által 1973 márciusában aláírt leueneri konkordiában rögzítették. (A konkordiát elfogadók 2003 óta immár a GEKE tagjai.)

Megtudhattuk azt is, hogy mára Európa és Dél-Amerika több mint harminc országából kerekén ötvenmillió protestáns – 107 evangélikus, metodista, református és uniált egyház tagjai – törekszik a megbékélt sokszínűség megélésére a mindennapokban, a nélkülözhetetlen közös nevezőt, azaz a krisztusi alapot szem előtt tartva.

Jézusra figyelve pedig ki-kik megélheti és átélheti – hangsúlyozta igehirdetésében Weber püspök –, hogy a valódi boldogságot nem a gazdagság, hanem az Istennel való közösség, az Úr közelsége jelentheti mindnyájunk számára.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

► Dr. Friedrich Weber püspökkel interjúnk a 4. oldalon

Köszöntéseink-köszönéseink

■ BAK PÉTER

„Bár az ajtók zárva voltak, bement Jézus, megállt középen, és ezt mondta: »Békesség néktek!«” (Jn 20,26b)

Mind a mai napig a földön több millióan köszönnek egymásnak ezzel a két szóval: „Békesség néktek!” Szólhat így: „Szalem alejkum / wa alejkum esszalam.” De akár így is: „Shalom aleikhem / aleikhem shalom.”

Mi, keresztények azonban nem így köszöntjük egymást, különösen

hogy áldást és békességet hozzon, jelentsen mindazoknak, akik hisznek öbenné, és ezáltal örök életük legyen.

A rendet (a békességet) a fejekben kellene legelőször megadni, kialakítani, hogy valóban köszönthessük egymást – akár a *Dicsértessék a Jézus Krisztus!*, akár a *Békesség néktek!* szavak használatával és komolyan gondolkodással.

S talán álljon itt ez a fenti soroknál szívhez szólóbban megfogalmazva *Reményik Sándor Békesség Istentől* című verse:

COREY ARNOLD FELVÉTELE

nem itt, Magyarországon. Eltérő módon üdvözljük egymást római katolikusok, reformátusok és evangélikusok. Mindenki ismeri a *„Dicsértessék a Jézus Krisztus!”*, az *„Áldás, békesség!”* és az *„Erős vár a mi Istenünk!”* köszöntési formákat.

Szívem szerint a Jézus által használt szavakkal köszönnék én is, hiszen a béke, a békesség iránti vágy talán az egyik legfontosabb vágya az emberiségnek. Ha még azt is hozzágondoljuk, hogy ez nemcsak úgynevezett „politikai” békességre vonatkozik, hanem a lelki, egészségbeli, netán társadalmi békére is, nem hiszem, hogy sokan vitába szállnának velem.

Mégis úgy gondolom, hogy maradjunk meg a már megszokott formáknál. Vagy mégse?

Miért is jelentene nehézséget Jézus Krisztus dicséretével köszöntünk egymást, vagy áldást és békességet kívánunk egymásnak?

Néhány hete többen arról vitatkoztak az *Evangelikus.hu-n*, hogy van-e, s mi lenne az akadálya a két magyarországi „tiltakozó” egyház egyesítésének. Szerencsére a kérdés nyugvópontonra jutott. Viszont ha az ökumené „szűkített” változata is ilyen heves reakciókat, hogy ne mondjam, indulatokat vált ki, hogy állunk a szélesebb körben érvényesülővel?

Igazából a mi háromféle köszöntésünk – ha jól meggondolom – egymásba, egymásból épül: Isten, aki erős várunk nekünk, úgy szeretne a világot, hogy egyedülölt fiát, Jézus Krisztust küldte a földre, dicsértessék az ő neve,

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – a szív,

Amíg ver, mindörökké nyugtalan. De mindörökké nyughatatlanul, Istentől mégis Békessége van. Nyugalma nincs, de Békessége van. Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – vihar,

Örök hullámozás a víz felszínén. De lent a mélyben háborítlanul Pihen a tenger s az ember szíve, Hadd hullámozzék a víz felszínén. Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – s ez a

Nyugtalan, mint a járvány, ragad. Te sugarazd szét békességedet És szóval, kézfogással másnak add. Az Isten Békessége is ragad. Békesség Istentől.

Reggel mondd, délben mondd és este mondd

A Feltámadott első, szép szavát. És ragyogóbbá lesz a reggeled És csillaghímesebb az éjszakád. És békességesebb az éjszakád. Békesség Istentől.

Békesség Istentől: mi így köszönjünk, Hogy köszöntésünkben lélek legyen – Vihartépett fák – ágainkon mégis Vadgalamb bűg és Békesség terem. Békesség: köszöntésünk ez legyen. Békesség Istentől.

Erős vár a mi Istenünk!

Oratio œcumenica

[Lelekesz:] Mennyei Atyánk, aki Jézus Krisztusban mérhetetlen szereteted jelét adtad nekünk, hallgasd meg könyörgésünket!

[Lektor:] Mennyei Atyánk, könyörgünk egyházadért. Add, hogy minden megpróbáltatás között meg tudjon maradni szereteted vonzerejében. Tartsd meg egyházadat a benned való hit világosságában. Ne engedd, hogy emberi indulataink, szeretetlenségünk és hitetlenségünk akadályozza azt, amit te egyházadban és egyházad által adni akarsz ennek a világnak. Segítsd egységre egyházadat. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Mennyei Atyánk, könyörgünk azokért, akik nem érzik mérhetetlen szereteted valóságát életükben. Köszönjük neked, hogy Fiadban közösséget vállaltál velünk az emberlét minden mélységében, és kegyelmed, megtartó szereteted ott is velünk van, ahol mi már tehetetlenek vagyunk. Segítsd meg azokat, akik a szenvedés, a magány, a meg nem értettség terhétől nem látják szereteted ezernyi jelét. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Mennyei Atyánk, könyörgünk hazánkért. Taníts minket a béke útján közeledni egymás felé, hogy a nekünk adott lehetőségekkel és felelősséggel építeni tudjunk, és ne romboljunk. Áldd meg mindazok munkáját, akik itteni életünk tisztaságán, egészségén fáradoznak. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Mennyei Atyánk, Fiadban emberré lettél közöttünk, kérünk, add továbbra is szereteted életető jeleit az egész teremtett világban. Gátold meg a gyűlölet, a közöny, a békétlenség hatalmát. Oltalmazd azokat, akik mások bűnei, hibái miatt szenvednek. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelekesz:] Mennyei Atyánk, köszönjük neked, hogy szeretetedből mindannyiunk életét és üdvösségét munkáld, és szüntelenül velünk vagy Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

[Gyülekezet:] *Ámen!*

SEMPER REFORMANDA

„Az evangéliumban Isten egészen szeretetreméltónak és jóindulatúnak bizonyította meg magát. Mindenki számára készsége. Senkit meg nem vet. Vétkeinket megbocsátja. Kemény szigorában senkit el nem űz. Mert hiszen teljes kegyelmet hirdet, mellyel hordoz, velünk kegyelmesen bánik, és senkit sem büntet érdeme szerint. Mi más ez, mint kegyelmi idő, amikor teljes bizalommal járulhat mindenki a kegyelem trónjára elé.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

EVANGÉLIKUSÉLET.HU

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 2. VASÁRNAP – 1TIM 2,3-7

Csak egy kis fogadás

Roald Dahl novellája egy üdülőhelyen játszódik. A víz körül angol lányok és amerikai kadétkok múlatják az időt. A történetet elbeszélő író mellett egy különös ember is ül a napernyők alatt. Hófehér öltönyével teljesen elüt a környezetétől. Apró, törekeny kis ember, aki figyeli a vidám fiatalokat. Éppen szivarra készül gyújtani, és az egyik jóvágású fiú, mellette egy angol lány, készségesen nyújtja az öngyújtóját, hogy tüzet adjon neki. Az emberke kételkedik abban, hogy a szeles időben meggyullad-e a láng, de a fiú nagyon magabiztos, az ő öngyújtója minden helyzetben működik – mondja.

– Biztos? – kérdezi az ember, és azonnal fogadást ajánl: szerintem tíz-ből tízszer nem tudja meggyújtani.

A fiú kész fogadni egy fontba, de az ember egyre komolyabban játszik.

– Ha fogadás, akkor legyen komoly!

Ebben az igében hatalmas akarattal találkozunk. Isten akaratával. „Azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére.” Ezért veszi rá az övéit, hogy olyanokért is imádkozzanak, akiket gyűlölnék, akiktől félnék, királyokért, államrendekért, ellenségeikért. Mert Isten akarata sodró erővel akarja végigjárni a világot, mert számára minden-nél fontosabb, hogy az emberek részesei legyenek a valóságnak.

Mindez azonban hiába, amíg az ember nem mond le arról, hogy ő valaki. Amíg azt hiszi, hogy az ő fején van a korona, addig nem ismeri

meg a valóságnak azt a vonását, hogy boldogság Isten előtt üres kézzel állni...

A fehér ruhás déli ember azt mondja, hogy ha tízből tízszer meggyújtja a fiú az öngyújtóját, ráadásul egy szélmentes helyen, a hotelszobájában, akkor neki adja a Cadillacjét. Meg is mutatja. A hatalmas zöld autó ott áll a szálloda előtt. A fiú persze elképed. Mít tudna ő felajánlani ennek fejében, hiszen nincs semmije. Az öreg erre azt mondja, hogy ha mégis ő nyerne, amire ugye alig van esély, akkor nem kér mást, csak hogy levághassa a fiatal ember jobb kezét a csuklójánál egy percért.

Mindenki örültnek tartja. Az író is, a lány is próbálják megakadályozni a fogadást, de a fiút egyre inkább vonzza a nyerés vágya és legfőképpen a zöld Cadillac. Végül beadja a derekát.

E mellé az akarat mellé teszi oda az apostol az életét. Neki már tényleg nincs semmije. Elhagyta élete sikereit, a farizeusi magabiztosságát, a törvény által körülírt egyértelműséget, hogy Isten kifosztottja legyen. Hírhozó vagyok és küldött, de nincs semmim. A valóságot hozom nektek, hogy vegyétek észre, semmit sincs a világban.

A levelet fiatal barátjának, tanítványának írja. Timóteus egy gyülekezet vezetője. Szinte maga előtt látja az ember azt a lelkesültséget, amellyel kész arra, hogy ezt a nyáját Krisztushoz vezesse. Ugyanakkor azt a kétséget is, hogy vajon sikerül-e. Timóteus számá-

ra Pál szavai mindennél fontosabb útmutatók. Úgy kezeli őket, mint Krisztus igéit. Az öreg apostolnak ebben az időben már minden szava vallomás. Élete vége felé közeledik. Mi maradt neki Krisztuson kívül? Boldogan vallja, hogy semmije.

Felmenni a szállodai szobába. A kis ember gyakorlott kézzel rögzíti a fiú kezét az asztalhoz, nyilvánvaló, hogy nem először csinálja. Olyan erősen kiköti, hogy a kadét meg sem tudja mozdítani. Az íróra osztja a bíró szerepét, kezébe helyezi az autó kulcsait. A lány sápadtan asszisztál. A fiú pedig kezdi gyújtogatni az öngyújtót. A feszültség egyre nagyobb, de kilenc alkalommal sikerül fellobbantania a lángot. Már-már úgy tűnik, vége ennek a rémálomnak, amikor az ajtón berobban egy nő, és véget vet az egésznek.

A váltáságul szó – „Krisztus Jézus váltáságul adta önmagát mindenkiért” – itt azt jelenti, hogy „ellenérték”, a vásárolt rabszolgák ára. Krisztus halála olyan erősen szól a világ igazságáról, valóságáról, arról, hogy Isten meddig képes elmenni szeretetében, hogy ez a megértőket rabul ejti.

Akik saját büszke életvezetésünk bűvöletében éltünk, meghökkenve éljük át, hogy le kell tennünk mindazt, ami saját magunkról szól, mert Isten szeretete egészen más utakat, szavakat és cselekedeteket mutat nekünk. Hatalom helyett készek leszünk alá-

A VASÁRNAP IGÉJE

rendelődni, haragvás helyett megbocsátókká válunk, kicsinyességünk helyére nagyvonalúság lép.

Már nem vagyunk a magunké. Azzal, hogy ő birtokol minket, végképp nem maradt semmink. Ha fogadásról lenne szó, nincs kezünkben tét. Nem tehetünk semmit az asztalra. Az övé mindenünk. Ez a kifosztottságunk egyben mindent nekünk ad. Magunk ugyan tét nélkül maradunk, de ez egyben azt is jelenti, hogy nem vehetünk részt a Gonosszal való fogadásban. Nincs kényszer, nincs a fogadás törvénye. Tét nélkül maradtunk, hogy minden a miénk lehessen. Elvesztettük öngazságunkat, önistenítésünket, koronánkat, hogy a valóság embereivé lehessünk.

A nő félig zokogva mondja el, hogy az emberke nem fogadhat semmibe. Azonnal legyen vége ennek! A fehér ruhás déli ember megszeppenten ül az ágyon. „Csak egy kis fogadás!” – hajtogatja.

És mi a helyzet a Cadillacel? Az nem az övé – mondja a nő –, hanem az enyém. Neki nincsen semmije. Hosszú évek sok áldozatával elértem, hogy ne legyen semmije, amibe fogadni tudna.

A fiú kezét eloldozzák. Az író az asztalra helyezi a kocsit kulcsait. Amikor azonban a nő nyújtja a kezét, hogy elvegye, döbbenet látja, hogy a jobb kezén csak egyetlen ujj van és a hüvelyk.

■ KOCZOR TAMÁS

Uram, szeretnék válaszolni...

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Amikor Isten megszólít minket lényünk legmélyén, akkor szünetlik meg bennünk a belső készlet: szeretnénk neki válaszolni. Nem csupán azért, mert a jó keresztyénnek így illik, és nem is csak azért, mert az egyház jó rendje ezt megkívánja, hanem mert az imádságra való készletés igazi mozgatóereje nem rajtunk kívül, hanem lényem legmélyéről fakad. Nemcsak Istenről szeretnék beszélni, hanem Istennel szeretnék beszélgetni, személyesen szólni hozzá, válaszolni neki.

A régi-új liturgikus sarokban üldölgélve biztos vagyok abban, hogy az imádság az egyik legszemélyesebb mozzanata hitünknek. Éppen ezért talán egy-egy furcsa, az általunk megszokott „templomos” fogalomkészleten kívüli kifejezés rezonál leginkább az Úristennel való párbeszédünkre, amely néha egészen szélsőséges érzelmektől fűtött. Mások viszont hálásak vagyunk, hogy a földön küzdő egyházban korábban élő – vagy éppen kortárs – testvéreink által gondosan megfogalmazott, leírt imádságok a mi szívünkben élnek.

Felnőttként csak sejtethetjük, milyen nagy erőfeszítést és koncentrált tanulást igényel egy kisgyermektől az,

hogy megtanuljon beszélni, reagálni, válaszolni. Ha nem szólítanak meg, nem kezdeményeznének vele kommunikációt, nem tanulna meg az anyanyelvét, és így kívül maradna a közösségen.

Személyes tapasztalatom, hogy amikor ezt az Istentől való megszólítottágot igazán átélem, akkor csak „keresem a szót, keresem a hangot”. Pedig oly sok leírt imádság szövegét ismerem már, és lelkesültem saját szavaimmal is gyakran kellett imádkoznom.

Uram, szeretnék válaszolni – de a szavak gyakran töredékét sem adják vissza annak, amit mondani szeretnék. Amint a beszélni tanuló gyermek, én is türelmetlen vagyok néha, mert csak tanulom a beszédet, a párbeszédet az engem is megszólító teremtő, megváltó és megszentelő Istennel. De amint a gyermeket sokszor alig érthető szókísérletei ellenére is megértik szülei, tudom, hogy menyeyei Atyám is megért engem. „Még nyelvemen sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram.” (Zsolt 139,4)

Istennel való beszélgetésünk tehát nem monológ, hanem párbeszéd. Ő megszólít, én válaszolok, és ő újra szól. Teremtő és éltető igéjében szól. Az élőbeszéd – bár a nyelv alapjai nem változnak – szókészletében alkalmazkodik a beszélők jelenéhez. Az élőbeszéd nem holt nyelv, hanem állandó interakció. Ettől lesz élő.

Az imádság is élő, naprakész nyelv, ha valóban rendszeres párbeszéd Istennel. Tanulható, fejleszhető, fino-

mítható. Naprakész volta nem feltétlenül az imádság szóhasználatának modernségét jelenti, sokkal inkább a naponta megújuló, bizodalmas és Istenre hagyatkozó hit frissességét. Személyes hitem belesimul az egyház hitébe, imádságnyelvem az egyház

imádságnyelvébe. Ezért én egyre gyakrabban „párbeszédem” Urammal az egyház már megfogalmazott és leírt imádságainak szavaival, mert így az imádság közben Krisztus családjának közösségét is átélhetem.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Amire valóban szükségem van

Látod, Uram,
üres edény vagyok.
Arra vágyom,
hogy valaki színültig töltsön.

Uram, tölts fel hát!
Gyenge vagyok a hitben,
erősíts engem.
Hideg vagyok a szeretetben,
melegíts meg engem.

Melegíts meg, és megmelegszem,
hadd áradjon túl szeretetem
mindenkire, aki közelemben van.

Én – bűnös vagyok.

Te – igaz vagy.

Itt nálam csak bűnök betegsége található,
de nálad van az igazság teljessége.

Ezért nálad maradok.

Néked semmit adnom nem kell,
tőled mindent bátran elfogadhatok.

Dr. Hafenscher Károly: *Imádkozzunk együtt Lutherral – ma is. MEE Sajtótársulása, Budapest, 1983, 67. oldal*

Az *Evangelikus Élet* 2005–2012. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

Megszépült szegedi templomunk tere

A szegedi evangélikus templom előtti tér korábban eléggé elhanyagolt, szemetes volt, méltatlan már szép templomához. Méltatlan már csak azért is, mert éppen tavaly sikerült igazolni – az Evangélikus Országos Levéltár és a helyi gyülekezeti dokumentumtár alapos kutatásával –, hogy az épületegyüttest (templom, parókia, gyülekezeti ház) a híres evangélikus építészprofesszor, *Schulek Frigyes* tervezte.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Nem ez volt az egyetlen szegedi munkája a neves építésznek: a Szeged szimbólumává vált fogadalmi templom első tervei (1909) is tőle származtak, és teljes egészében ő tervezte a szegedi reformátusok Kálvin téri kakasos templomát. Ezért is volt örvendetes a felfedezés, hogy a szegedi evangélikus gyülekezet épületegyüttese ugyan csak az ő nevéhez fűződik. Ennek igazolását *dr. Szerdahelyi Péternek* és feleségének köszönhetjük, akik kitarító kutatással szereztek meg a vitát értelműen eldöntő bizonyítékokat. (Beszámolójuk az *Evangélikus Élet* 2013. január 6-i számában olvasható *Schulek Frigyes tervezte a szegedi evangélikus templomot* címmel.)

Az épületegyüttes műemlékké

nyilvánítása folyamatban van. A dokumentációt a Lechner Lajos Tudásközpont készítette el, és tavaly decemberben felterjesztették a kérelmet is a Belügyminisztériumba.

Az épületegyüttesből – szakralitásánál fogva – természetesen kiemelkedik a várost elpusztító árvíz (1879) után épült evangélikus templom. Létrejöttéhez hozzájárult az evangélikus *Kossuth Lajos* is, fiával, *Ferenczel* együtt; adománygyűjtő levele-

seges összeg – tizenegymillió forint – természetesen nem a gyülekezeti pénztárból került elő, a munkához városi segítségre volt szükség, részben azért is, mert maga a tér a templom bejárata előtt közterület.

A munkálatok tavaly december elején kezdődtek el, és – Istennek legyen hála – már be is fejeződtek. Imár nagyon szépen, izléselesen kialakított, szinte megnövekedett méretű téren áll a templom. Voltak az egyházközségben – a vezetőség részéről és a gyülekezeti tagok közül is –, akik finoman szorgalmazták az illetékes hatóságnál a felújítást, de kellett ehhez egy figyelmes, a kerülete érdekeit szem előtt tartó önkormányzati képviselő is. *Haág Zalán* készségesen felkarolta az evangélikusok régi óhaját.

A jó szándék mellett persze szükség volt anyagiakra is. A képviselő részéről megtörtént a tervezetés, a költségvetés elkészítése, és el kellett érnie azt is, hogy a városi önkormányzat hozzájáruljon a projekthez. Haág Zalán kiállt annak érdekében, hogy a közgyűlés úgy határozzon: biztosítja a teljes felújításhoz szükséges tizenegymillió forintot a városfejlesztési keretből.

E sorok írója szerény javaslatként fogalmazza meg: érdemes lenne a térnek – ha már valójában igazi tér lett – nevet adni (például Luther tér), és szép lenne, ha a térrel együtt a templom is ki lenne világítva, hasonlóan más szegedi templomokhoz.

Amikor egy lelkész azt látja, hogy megújul a templom környezete, akkor szívében az az imádságos sóhaj kél, hogy a kegyelem Istene e nagyon szép világi ajándék után és mellett adjon belső, lelki megújulást is a gyülekezeti közösség számára – hogy ne csak a külső szépüljön, hanem belül is megújuljon az élet.

■ RIBÁR JÁNOS

nyugalmas evangélikus esperes

Tömegsír felett hirdették az élet igéje

► Ünnepi istentisztelet keretében adtak hálát a csikvándi gyülekezet tagjai templomuk külső és belső megújulásáért. A január 11-én, szombaton délután tartott alkalmon leplezték le azt az emléktáblát is, amely az egyházközség egyik korábbi lelkészének, *Németh Gézának* a munkássága előtt tiszteleg. Igehirdetéssel szolgált *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke. A liturgiában *Polgárdi Sándor*, a Veszprémi Egyházmegye esperese, valamint *Bácsi János*, a csikvándi helyettes lelkész működött közre.

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

A püspök prédikációjában felidézte a közösség nehézségeivel terhes múltját. Emlékeztetett arra, hogy a leírások szerint a templom, amely az élet igéjének hirdetésére rendeltetett, egy tömegsír fölé épült. In 6,68 alapján arra hívta fel a jelenlévők figyelmét: ez a tény egyben bizonyágtétel is arról, hogy a mulandó ember számára a reményt az életet adó és a halált legyőző Krisztus jelenti.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen Bácsi János ismertette az épület történetét, és beszámolt az elvégzett munkákról. Elmondta, hogy a gyülekezet 2010 és 2012 között saját forrásból már négy millió forintot költött renoválási feladatokra, de a

teljes felújítást a 2012-ben Leader-pályázaton elnyert, mintegy húszmillió-s támogatás tette lehetővé.

Vörösné Kovács Katalin, a Csikvándi Evangélikus Gyülekezetért Alapítvány képviselője tájékoztatta a híveket az emléktábla elkészítésére befolyt adományok felhasználásáról. Végül köszöntök hangzottak el többek között *Mészáros Tamás* egyházkerületi felügyelő és *Polgárdi Sándor* esperes részéről.

Az ünnepség a helyi kultúrházban tartott szeretetvendégséggel zárult, amelyen *Gyopáros Alpár* országgyűlési képviselő mondott pohárköszöntőt.

■ AM

► Budapesti látogatása apropóján ajánlotta fel az interjú lehetőségét *Adorjáni Dezső Zoltán*, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke, akéhez az ünnepek után nem sikerült idejekorán eljuttatnunk az *Égtájoló* rovat ideit „ütemtervét”. Püspökpublisztika helyett tehát – kivételesen – egy lapzártakor készült interjú hivatott irányt mutatni a messzi Kolozsvárról...

– Ha belefért volna az idejébe, ezen a héten Püspök úr miről írt volna legszívesebben?

– Valószínűleg arról, hogy egyedül nem megy. Ha egyvalaki akarja az egyház hajóját kormányozni, fedélzetét sikkálni, ha ugyanő akarja megkenni a fogaskerekeket, vigyázni a rakományra, és még a szelet is igyekszik a vitorlába pumpálni, akkor az a hajó biztosan nem fog haladni.

– Közelmúltbeli konkrét élményeket gyanítsunk e sommás megállapítás mögött?

– Bő kilenc év tapasztalata számomra, hogy ha nincs együttműködő legénység, és nem a maga helyén teszi ki-ki a dolgát, akkor a hajó nem mozdul. Komoly elvárás van az egyházi vezetőkkel szemben: legyenek nagy terveik, elképzeléseik, legyen fantáziájuk, víziójuk, és legyen az ötletek megvalósításához elég energiájuk, erejük. És mi mindig próbálunk is megfelelni ennek az elvárásnak – „szerepszemélyiséggel”. Mutatni kívánjuk, hogy mindent meg tudunk csinálni. Ha azonban a statisztikákat nézzük akár Magyarországon, akár Erdélyben, vegetáló állapotra utaló képet kapunk.

Hajótörések után vitorlabontás

Égtájolós beszélgetés Adorjáni Dezső Zoltán püspökkel

– A hívők lélekszámának fogyatkozásán kívül mik a tünetek?

– Nagyon sok minden csak látvány és látszat egyházunkban. A nagy látványosságok, nagy szavak mögött kevés az érdemi, lényegi tartalom. És kevesen teszik fel a kérdést: mi következik ezután?

– Megfeneklett volna a hajó?

– Azt azért nem mondanám. Sajátos és régi jelenségről van szó. Ma már egy formálissá vált, merev, jogászdolgozóval telített szervezetet működtetünk. Burokratikus rendszert alakítottunk ki, amely csak látszólag működik. Vannak jó hírű, népszerű rendezvényeink, példának okáért a Széltörzsa országos evangélikus ifjúsági találkozó vagy nálunk, Erdélyben a Középpont. Vagy említhetném a kolozsvári adventi vásárt, amely most karácsonykor is rengeteg látogatót – négyszáz-ötszáz embert – vonzott. Szólt a zene, volt bognács, tombola, lelkesítő igehirdetés. Idén *Krámer György* volt a vendég igehirdető az anyaországi testvérgyülekezetünkben, Pilisről. Mondom, voltunk vagy félezeren. Aztán jött a következő vasárnap meg a rá következő – amikor ugye a „látvány” hiányzott –, és ugyanúgy folytatódott minden, ahogy annak előtte – hézagos padsorokkal.

– Hogyan lehetne változtatni?

– Vagy mindenki dolgozik az egyházban, és szívét-lelkét beleteszi, vagy újra és újra csak a rosszabb statisztikák születnek, és mi rendre ugyanazt sajkózzuk majd, mint azelőtt. Kicsit színházaszerűek, kicsit bürokratiku-

sak, kicsit egyemberesek vagyunk, ettől csodát bajoson várhatunk. Bár fájó, hogy a román közösségekben például a pünkösdi megduplázták híveik számát, a mieink pedig csak fogyatkoznak, mégsem gondolom, hogy a statisztikák lennének a fontosak. A fő kérdés, hogy ezt a hajót miként tudjuk a statikusból dinamikus állapotba hozni. Hogy élettelen organizációból élő organizmussá tudunk-e válni. Ahhoz azonban, hogy a Szentlélek szele lobogtathassa a vitorlát, mindenkinek oda kell szánnia magát a szolgálatra.

– „Látványosan” indult 2006-ban *Orosházán a Magyar Evangélikus Konferencia is, melynek köztudottan Ön volt az egyik legfőbb szorgalmazója. Mostanra azonban mintha e szervezet hajója is zátonyra futott volna...*

– Nagy fájdalom és nagy szegény számomra, hogy ez az ünnepélyes keretek között, nagy tervekkel és nem utolsósorban sikeres előzménnyel indult szervezet – amelynek a *Szevik Imre* és *Harmati Béla* püspökök által alapított Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete (METT) volt az elődje – így elhalt. Életre hívása után derült ki, hogy nincs elég energia, anyagi forrás, no és persze akarat a megőrzéséhez. A rendszerességet spontaneitás és improvizáció váltotta fel, végül már csak formális szervezet volt. Mondhatjuk, hogy a határon túli és az anyaországi egyházak összefogásának történelmi esélyét passzoltuk el.

– Remélhetőleg nem végelesen...

– *Pröhle Gergely* országos felügye-

lő hangsúlyozta, hogy adekvát, a jogviszonyoknak megfelelő formát kell találni a továbblépéshez. Olyan ernyőszervezetet kell létrehozni, amely összefogja mind az oktatást, mind a diakóniát, mind a lelkészképzést, mind a doktori iskolát határon innen és túl. Példa lehet előttünk akár a reformáció jubileumára készülő református testvérek határokat átvéelő összefogása, akár a német nyelvű lutheránusoké.

– *Hogyan történik a kapcsolatépítés és -ápolás az anyaországi és az erdélyi evangélikusok között?*

– A bázisok szintjén sok jó személyes kapcsolat van, a gyülekezeti kapcsolatok viszont lelkészfüggőek. A pilsiekkal például nagyon jól működik a testvér-gyülekezeti együttműködés. Kiemelném még az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel való hatékony kooperációt. Erdélyi diákok is mindenféle hátrány nélkül tanulhatnak a budapesti teológián. Jó volna a könyvkiadás és iratterjesztés kapcsán is együtt dolgozni, de ez még várat magára...

– *Mely egyházi munkaágak működése van leginkább „ellehetetlenítve” Erdélyben, és hogyan próbálnak megoldásokat találni?*

– A román állam a teológiai képzést részben támogatja. Értelemszerűen az oktatás és a diakónia a leggyengébb láncszemek, hiszen egyik sem működhet igazán jól – minőségileg – állami finanszírozás nélkül. Így mondható mostanra már általánosnak, hogy számtalan egyházi ingatlanban világi iskolák működnek.

ÉGTÁJOLÓ

A felekezet szellemiségét hirdető intézménynevén ugyan többnyire megmaradt, de azon túl semmi.

Próbálunk tapogatózni, de az abszurd helyzet az, hogy egy-két meglévő központunk mögé sem a román állam állt, hanem más államok, illetve egyházak, a magyar, a német meg a szlovák. A szórványokban talán még van remény, azokban kellene összefogni és az úgynevezett szórványkollégiumok hálózatát kiépíteni. Délutáni iskolában, sőt óvodában, játszóházban, különböző foglalkozásokban gondolkodunk. Hogy a fiatalok legalább a magyar nyelvet ne felejtsek el.

– *Ha jól értem, ez nem csupán egyházi, hanem nemzeti misszió is.*

– Jól érti. Itt minden keresztény felekezetnek össze kell fognia. Nincs más választás, ez feladat.

■ KINYIK ANITA

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Romániai Evangélikus-Lutheránus
Egyház

HIRDETÉSEK

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetem 2014/2015-ös tanévére

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE) lelkészek, katekéták / lelkési munkatársak, kántorok, teológusok és hittanárak képzése folyik. A képzés lehetőségei a következők:

1. Teológus, lelkész szak: egységes, osztatlan mesterképzés

Képzési idő: 12 félév • Megszerzendő kreditek száma: 360 • A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja: felkészítés a teológia tudományának művelésére és az evangélikus lelkési hivatás betöltésére. A szak a keresztény teológiai hagyomány egészére épülő alapismereteket nyújt és követel meg, felkészíti a hallgatókat az önálló, evangélikus szemléletű teológiai gondolkodásra, továbbá az evangélikus egyházban, de elsődlegesen a Magyarországi Evangélikus Egyházban végzendő lelkési munkára, és kialakítja bennük az ehhez szükséges jártasságokat, készségeket és szemléleti jellemzőket.

2. Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév • Megszerzendő kreditek száma: 180 • A képzés Budapesten, nappali és levelező tagozaton folyik.

A képzés célja olyan felkészült gyülekezeti hitoktatók, illetve lelkési munkatársak képzése, akik gyülekezeti lelkész vagy hittanár felügyelete mellett önálló hitoktatói szolgálatot láthatnak el, illetve segíthetik a lelkész adminisztratív, lelkigondozói, gyülekezetépítési munkáját.

3. Kántor alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév • Megszerzendő kreditek száma: 180 • A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja felsőfokú elméleti és gyakorlati ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkező kántorok képzése, akik jól hasznosítható alapozást kapnak a teológiai alapismeretek, az orgonajáték és a karvezetés mellett a pedagógia, az ifjúsági zene és a gyülekezetépítés területén is.

4. Hittanár-nevelő tanári mesterszak (MA)

Képzési idő: 5 félév • Megszerzendő kreditek száma: 150 • A képzés nappali tagozaton, az EHE és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karának (ELTE PPK) közös képzése keretében Budapesten történik.

A mesterképzés azoknak nyújt továbbtanulási lehetőséget, akik katekéta-lelkipásztori munkatárs vagy kántor alapszakon végeztek, továbbá akik főiskolai hittanári oklevéllel vagy egyetemi szintű teológus-lelkész oklevéllel rendelkeznek.

A jelentkezésnél *feltétel nélkül* elfogadott a katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott oklevelek a következők:

- teológus-lelkész egyetemi oklevél,
- főiskolai szintű hittanár/hitoktató oklevél,
- kántor BA oklevél.

Az utóbbi három esetben előfeltétel 10 kreditnyi pedagógiai-pszichológiai modul elvégzése, amelyet szükség esetén az ELTE PPK biztosít.

Más alapszakokról való jelentkezés esetén a belépés feltétele legalább 50 kredit megszerzése az alábbi ismeretkörökből: alapozó rendszeres teológiai és/vagy filozófiai ismeretek, történeti teológiai ismeretek, biblikus teológiai ismeretek, gyakorlati teológiai ismeretek.

5. Teológus mesterszak (MA)

Szakirányok: biblikum, szociáletika • Képzési idő: 4 félév • Megszerzendő kreditek száma: 120 • A képzés levelező tagozaton, Budapesten történik.

A képzés célja olyan értelmiségiek képzése, akik a teológia tudományát magas szinten művelik, és be tudnak kapcsolódni az egyes egyházak, vallási közösségek szellemi vezetésébe.

A jelentkezéshez *feltétel nélkül* elfogadott oklevél:

- teológus BA oklevél,
- katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott a nem teológus szakon szerzett, legalább alapfokozatú (BA) oklevél.

További információk az Evangélikus Hittudományi Egyetem honlapján (teol.lutheran.hu) található.

A mellékletekkel ellátott, kitöltött saját jelentkezési lapnak, valamint a piros postautalványon feladott 4000 Ft felvételi eljárási díjnak február 15-ig kell az EHE Rektori Hivatalába beérkeznie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.; telefon: 469-1051, fax: 363-7454, mobil: 20/824-9263).

Luther-konferencia – Révfülp, 2014

Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt a január 31. és február 3. között az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban (8253 Révfülp, Fűréd ut. 1.) rendezendő Luther-konferenciára.

Program

Január 31., péntek • 19.00: Áhítat – *Welter Sándor* • 19.30: Reformáció és kultúra: *Luther, Melancthon és Arisztotelész* a wittenbergi egyetemen a 16. század elején – *dr. Ittész Gábor* • **Február 1., szombat** • 8.00: Reggeli áhítat – *Ittész János* ny. püspök • 9.30: Ige és (?) szentség – A lutheri istentisztelet *Alexander Deeg* interpretálásában – *dr. Hafenschner Károly* • 11.15: A reformáció nyelve – *dr. Csepregi Zoltán* • 14.30: Mi szükséges az egyház egészségéhez? – A marburgi kollokvium aktualitása – *Véghelyi Antal* • 15.45: Luther fogadtatása és hatása Angliában – *dr. Fabiny Tibor* • 17.00: Révfülpöi Luther-olvasóköri – Egy Luther-írás közös feldolgozása – *Isó Dorottya* • **Február 2., vasárnap** • 10.00: Záró istentisztelet – *Ittész János* ny. püspök

Jelentkezni lehet: revfulop@lutheran.hu

A konferenciát egyházunk támogatja, így a részvételi díj 9000 Ft.

Reflektálni az életre

Villáminterjú dr. Friedrich Weberrel, a GEKE püspök-elnökével

► **Nem első ízben jött Magyarországra, ám először járt Budapesten, ezért vasárnapi szolgálata előtt – frissen szerzett élményei, találkozásai és tapasztalatai hatására – új textust választott, és új prédikációt írt. Tette ezt igencsak sűrű program közepette, hiszen csupán egyetlen hétvégét töltött a magyar fővárosban. A budavári istentisztelet után azonban az Európai Protestáns Egyházak Közösségének (Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa, GEKE) elnöki tisztét másfél éve betöltő dr. Friedrich Weber szakított időt arra is, hogy interjút adjon az *Evangélikus Életnek*. Beszélgetésünk elején kétnapos látogatásának apropójáról kérdeztük a német evangélikus püspököt.**

– A GEKE elnökeként jöttem Budapestre. Egy olyan szervezet vezetőjeként, amelynek egyik fő törekvése a közeledés elősegítése, az egyházak közötti kapcsolat, együttműködés erősítése. Ennek jegyében találkoztam – többek között – az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorával, *dr. Szabó Lajossal* és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) főtákarával, *dr. Fischl Vilmos*sal is. A megbeszéléseken természetesen jelen volt *Cselovszkyné dr. Tarr Klára*, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) ökumenikus és külügyi osztályának vezetője, a GEKE egyik alelnöke is.

– *Igehirdetésében is utalt arra, hogy megbeszéléseinek egyik központi témája a szekularizáció és annak a lelkész-képzésre gyakorolt hatása volt.*

– Áttekintettük, hol is tartunk. Hogyan viselkedjünk olyan helyzetekben, olyan időkben, amikor az egyház háttérbe szorul. Önök sokkalta nehezebb helyzetben vannak, mint mi, mégis, nálunk gyakorta előfordul, hogy többet aggodalmaskodunk a jövő miatt, mint kellene. Lényeges, hogy az egyház miként képviselje magát a mai világban. Hogyan reagál az embereket, a világot foglalkoztató kérdésekre, problémákra. Hiszen mindenképpen „hallatnia kell a hangját”.

– *Ezek szerint eddig más témák voltak előtérben.*

– Korábban inkább az alapvető teológiai kérdések álltak a fókuszban, mint például az úrvacsora. Napjainkban azonban, úgy vélem, már sokkal inkább az etikai problémákra – mint amilyen a menekültkérdés is – kell nagyobb súlyt helyeznünk. Még akkor is, ha ezek megközelítését jelentős mértékben befolyásolják az egyes országok eltérő teológiai tradíciói. Hiszen – nem meglepő módon – a tanítási egység mellett is különféle vagyunk az etikai szituációk megítélésében.

– *Úgy tudom, a közelmúltban Debrecenbe látogatott. Ott milyen benyomásokat szerzett?*

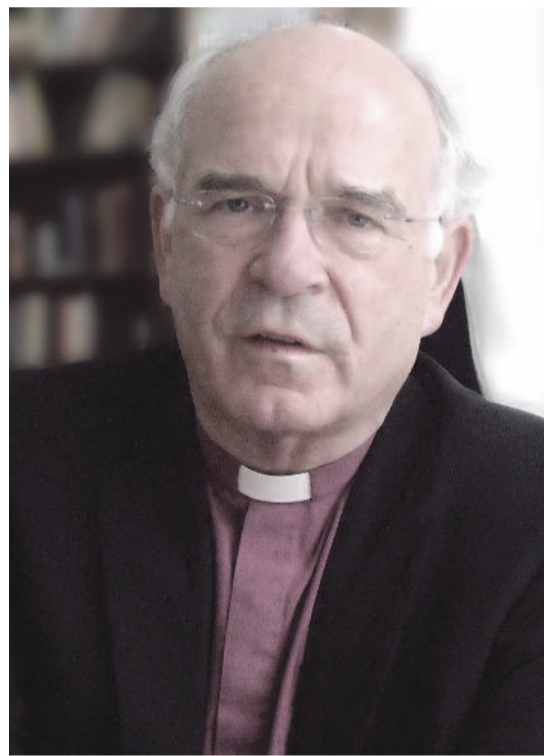
– Pár hete jártam a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen, ahol előadást tartottam. Azt tapasztaltam, hogy a református testvérek a társadalmat jelenleg foglalkoztató kérdések kapcsán határozottabb álláspontot képviselnek, mint a visszafogottabb evangélikusság.

– *Milyen egyéb tapasztalatokra tett szert a magyar protestánsok között?*

– Nagy hatással volt rám az itteni teológiai munka mélysége és intenzitása – mindkét felekezetre tekintve. – *Az imént etikai problémaként említette a menekültkérdést. Térjünk még vissza egy kicsit ehhez...*

– Példaadó lehet mindnyájunk számára *Francia* pápa, aki a tavaly nyáron Lampedusa szigetén mondott

szentbeszédében határozottan állást foglalt a menekültkérdés ügyében. Hangsúlyozta, hogy a római katolikus egyház a menekültek mellett áll abban a törekvésükben, hogy

csoporthoz tartozókat, köztük egy etikai munkacsoportot. Ezek a műhelyek az elmúlt években szerveződtek. Ők tesznek azután javaslatokat a GEKE tanácsának, de maga a tanács is felvethet vizsgálható témákat. Példának okáért szorgalmaztuk, hogy tárgyaljunk az európai ökonomizálódás kérdéséről, vagyis arról a szemléletről, amely mindent a gazdaság táljáról, a „gazdasági hasznosság” alapján ítél meg.

Már csak azért is fontosnak tartottuk ezt, mert – legyünk őszinték – az anyagi tekintetben szerényebb életformát kontinensünkön korábban nemigen értékeltük. Ám napjainkban – nem utolsósorban a gazdasági világválság következtében – hirtelen olyan alapelvvé vált a takarékoság, amelyet mind gazdasági, mind pedig etikai oldalról nekünk is véleményeznünk kell. Legutóbb az olaszországi Velencében tartott nagygyűlésünkön a szolidaritás témakörét vettük górcső alá. Nos, ez is olyan kérdés, amelyhez másként szükséges közelíteni például Magyarországon, mint Németországban vagy Dániában.

– *Kétségkívül valós és fontos problémákat boncolgatnak. Miután azonban egyházi szervezetként így óhatatlanul a nagypolitikába is „beszólnak”, nem tartanak attól, hogy...?*

– Hát persze; sokan, sokszor mondták már, hogy az egyház ne üsse bele az orrát a politikába.

– *Mi erre a válasz?*

– Az általunk elért eredmények. Ezeket ugyanis elismerik és akceptálják. Mert konkrétan fogalmazunk. Muszáj is így tennünk, mert – ahogy *Bertolt Brecht* írta – az igazság mindig konkrét, soha nem általános igazság. Például: az emberek éheznek – miért, mi ennek az oka? Nézzük meg, vizsgáljuk meg! Ha szükséges, illessük kritikával az eddig tett lépéseket!

– *Konkrét kérdéseket felvetni, ezekre konkrét válaszok megfogalmazását célul tűzni – ezek tehát a GEKE általános törekvései. Végezetül hadd kérdezzem meg: Önnek elnökeként mik a konkrét tervei? Melyek azok a kérdések, területek, amelyekkel személy szerint Ön szeretne többet foglalkozni?*

– A római katolikus egyházzal folytatott diskurzusban szeretnék előrelépést tapasztalni. Emellett a már említett orvostikai kérdések azok, amelyeket személy szerint nagyon fontosnak tartok. Általánosságban véve pedig nagyon szeretném, hogy az európai protestánsok szöszlőjaként minél inkább hallassuk a hangunkat. Ennek jegyében dolgozik főállásban egy emberünk Brüsszelben is, és informál bennünket az Európában zajló folyamatokról. Úgy gondolom, hogy ez nagy segítséget jelent számunkra ahhoz, hogy kommentárt fűzhessünk a különféle történésekhez.

Örömmel töltönek el a pozitív visszajelzések. Még akkor is, ha nem mindig fogadják meg a tanácsainkat. Ám tagadhatatlan, hogy figyelnek arra, amit mondunk, mert fontosnak tartják meglátásainkat. Örülök, hogy a politikusok méltányolják erőfeszítéseinket, és kíváncsiak az európai protestáns egyházak véleményére.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

MICHELLE FIRMENT REID FELVÉTELE

Párhuzamosok metszetei

Kortárs művészeti és vallási jelenségek

► Ha a fekete-fehér gondolkodást részesítenénk előnyben, a mai művészet szakralitásának kérdését igen hamar lezárhatnánk. Olyasféle elmés megállapításokat tehetnénk, mint hogy a vallás tradicionális értékeket és igazságo(ka)t konzervál; a művészet mindig újító, újabb és újabb utakon kutatja az egyre tágabb összefüggésben megragadható igazságot. Az egyik őrzi a formát, a másik folyton keresi, újralakítja. A vallás a végső kérdéseket lezárja, válaszaival megállapodott, révbe ért; a művészet mindent nyitva hagy, nyughatatlanul továbblép, minden irányban örökmozgó. Lényegi jegyei ezek a két területnek. De vajon ha azt mondjuk, *kortárs művészet, nem volna-e indokolt, hogy a vallás elé is odategyünk valamiféle jelzőt? Elvégre – bár a tiszta tan nem változik – a vallási élet minden korban más és más. Vagy a jelző hiánya valami „abszolútum” jelöl? De hisz egy abszolútum van, ebben minden felekezeti egyetért... És ahogy a művészetet, úgy a vallást is keresztül-kasul átjárja a szent és a profán. Valamint az sem elhanyagolható szempont, hogy a kortárs művészet „érthetlensége” a templompadok folyamatos foghíjképződésével párhuzamosan alakult ki. Beszéljünk hát a kortárs művészeti és a kortárs vallási jelenségekről! Az apropó a budapesti Ludwig Múzeum *Kortárs és szakrális?* címmel múlt csütörtökön indult beszélgetéssorozata.*

ni.” Művésznünk ugyanis a földdel kezdte. Ezt az élményt továbbfűzve fogalmazta meg Konok Tamás, hogy a szakrális művészet lényege az ég és a föld összekapcsolása.

Kultú(l)ra

Az absztrakt alkotások dekódolásához egy jól megválasztott, esszenciális cím segíthet. *Ezer lélek* – ez a fogalmi mankó támogathat bennünket „értelmezni” – bár ez a kifejezés a művészetről gondolkodva kissé darabosnak mondható – Konok Tamás egyik alkotásán a szögletesek és pontrengetegek egyedi együttállását. Szavakat képelemekkel társítani, belemagyarázni, okoskodni az elvont felől felesleges. Az elmét talán érdemes kikapcsolni, és hagyni, hadd nyíljanak meg képpontok és pontképek. Művészi megmunkálásuktól eltekintve az „ezerlelkes” alkotások amolyan nyugati mandalák. Befelé visznek. Képelemeken, képzeleten, fogalmakon túlra.

Konok Tamás láthatóan – mind múzeumi megnyilatkozásai, mind alkotásai alapján – nem fél együtt kezelni látszólag egymással ellentmondó jelenségeket. A tudás és a megérzés, a reális és az absztrakt, a teremtett világ rendje és rendtelensége egyaránt jelen valóság, érvényes dolgok. A művész szerint a transzcendencia épp az e kettősségből történő elvágyódás kifejeződése. Vágy arra nézve, hogy a lélek a mindennapok következtében reá tapadt porlepleltől megszabadulhasson.

Arctalan angyalok

A múlt őszi Ars Sacra fesztivál egyik kiállítója *Aknay János* Kossuth-díjas festőművész volt. Ő a rejtőzködőket, örökösök rejtékükből előhozni nem kívánja. Nem anyagba kényszerítéssel próbálja láthatóvá, érzékelhetővé tenni az angyalokat. Elvégre a titkokat – ahogy a Szentírás is tanítja – okkal fedi fátyol előlünk. A művész odafesti a fátylat is, nem csalja el. Felvállalja. Elfogadja. Sziluetteket fest. A sziluettek a vásznon tereket hasítanak ki. A művész e tereket betölti. Egy színnel. Testetlen testek, arctalan arcok jelennek meg. Megjelennek (például balra).

A reformáció „kép”-telensége

Ha a művészet szakralitását a protestáns egyház szemszögéből vizsgáljuk, érdemes reformátorunk nem épp művészetbarát teológiáját is szemügyre venni. *Luther* a művészetet a teológia szolgálatának tekintette, önértékét nemigen tulajdonított neki.

Az ágostoni látást középpontba helyező, évszázadokig ható teológiát Luther és a reformáció „a fül teológiájával” váltotta föl. Isten igéje a fülünkön keresztül juthat el hozzánk. Luther mint az új hermeneutika előfutára vallotta,

hogy a Szentlélek a nyelven keresztül szólít meg. Az írást azonban megelőzi a beszéd, ezért az ígét szüntelenül hirdetni és hallgatni kell.

Ha mármost zenéről beszélünk, annak hallgatása sem azért történik Luther szerint, hogy a hallóáratok és azokon keresztül az emberi szellem kifinomultabbá váljék, hanem csakis azért, hogy az evangélium eljuthasson a lélekhez. A zene mint a legabsztraktabb művészet tehát korántsem „absztrakcióra” ösztönzi Luthert, sokkal inkább konkrét tartalmat tulajdonít neki, nevezetesen Krisztus halál feletti győzelmének hirdetését:

„...a teológia után egyetlen művészet sem ér föl a zenével, mert a teológián kívül egyedül ez nyújtja azt, amit más-különből a teológia szokott, nevezetesen a lélek nyugalmát és boldogságát, erre pedig az a kézzelfogható bizonyíték van, hogy az ördög, a nyomasztó gondok és nyugtalanító viszályok szítója a muzsika hangjára ugyanúgy eliszkol, mint a teológia szavára.” (*Luther válogatott művei* 7. – *Levelek*, 555–556. o.)

A zenénél a képek témája teológiailag még terheltebb a korban. Gondoljunk csak az évszázadokon át húzózó képvitára, amelyben leginkább Isten láthatatlansága, ábrázolhatatlansága és a képmás valódi materiális formába történő átültetésének lehetőségessége és létjogosultsága volt a kérdés.

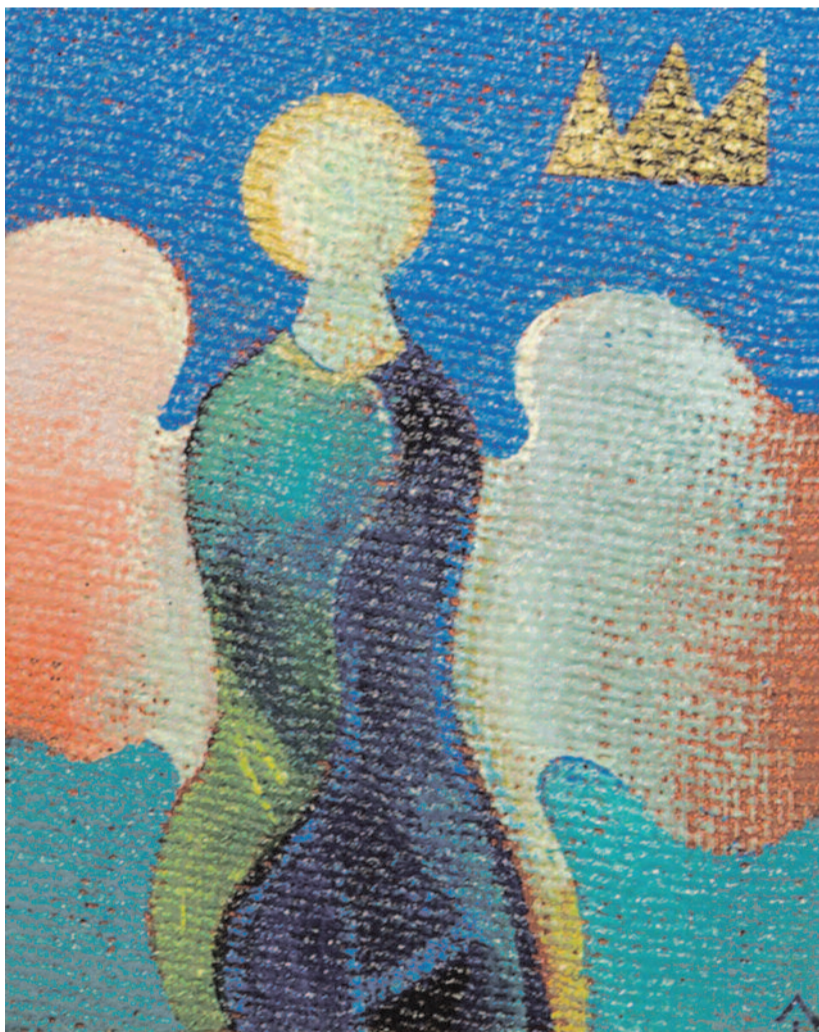
Az ekkoriban több helyütt tapasztalható, teológiai megokolással igazolt képromboló túlkapasokra Luther leveleiben is reflektált, kérte a szász fejedelmeket, mielőbb lépjenek fel az erőszakos reformátorok ellen. Persze a szentképeket maga is pusztította, csak épp verbálisan:

„Ami a szentképeket illeti, azt még elfogadnám, hogy [Karlstadt] dühödten követeli a rombolásukat, hiszen írásaimmal magam is sokat pusztítottam belőlük, többet, mint amennyit ő elvakult tombolásával valaha is elérhet. Azt azonban nem

tűrhetem, hogy a híveket is ilyen tettek hergelje, azt állítván, hogy a képrombolás keresztényi kötelesség, röviden, hogy a kereszténység adta szabadságot előírásokkal korlátozza, és így nyugtalanná tegye a lelkiismeretét.” (*Uo.* 401–402. o.)

Érzéki teológia

Graham Howes angol vallásszociológusnak a Bencés Kiadó jóvoltából 2011-ben napvilágot látott, *A szakralitás művészete* című könyve megpróbálja számba venni azokat a tényezőket, melyek a vallást és a művészetet ilyen távolra sodorták egymástól. A szerző a két terület reménytelenül szétartó történeti ívét híven rajzolja meg, és nem ígéri a kettő újbóli összefonódását, de hangsúlyozza, jó teológia és jó művészet „ikermédmokként” működhetnek: „... közös hivatásuk van: betörni a meggyengült és elszegényedett modern képzeletbe, felszabadítani rejtett forrásait, fel-

AKNAY JÁNOS: ORÁNGYAL (1999)

Gesztusok és guszthusok

Marcel Duchamp korszakalkotó piszoárkiállító gesztusán már rég túl vagyunk (1917!). Szerencsére a szocreálon is. És egész sor nyakatekert képzőművészeti stíluson, iskolán és mozgalmon. New York és Párizs ontotta a formabontókat és a lázadókat. Pukasztották a polgárt, de talán még nagyobb szenvedéllyel keresték az autentikus kifejezési formát. Elvesztett nemezedékek eszeveszett eredetkeresése.

A formavilág dekonstrukcióját és a lázas vonalvezetéseket, elkenéseket, réshagyásokat, a művészek önlefokozó vagy épp -felmagasztaló gesztusait nem lehet és nem is etikus a történeti események és társadalmi változások figyelembevétele nélkül vizsgá-

ni. Ezek a hatások ugyanis gyökeresen megváltoztatták a képhez való viszonyt és ebből következően a vizuális kultúrát is.

Kortárs és/vagy ráadásul szakrális

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány szervezésében új beszélgetéssorozat indult a Ludwig Múzeumban. Az első alkalmon, január 9-én *Konok Tamás* evangélikus festőművész és *Fabiny Tamás* evangélikus püspök kereste kortárs képzőművészet és teológia metszéspontjait.

Konok Tamás a mai napig meghatározó mondatot hozott tanulóéveiből. Akkori mestere száját hagyta el a kijelentés: „Először az eget kell lefeste-

készíteni a változásra, az ünneplésre és alternatív jövőkép megrajzolására.” (144. o.)

A főntebb taglalt reformatori „füles” teológiához kapcsolható még a vallásszociológus következő érzékletes hasonlata: „A művészet szemet adhat a teológiának, hogy láthassuk magunkat minden dimenzióinkban, fület, hogy halljuk belső életünk hangját, és eszközt, amellyel kommunikálhatunk.”

Ecsetmagány

Egy elnyűtt, agyonhajszolt, tenyérmelgre hajló ecsetet szeretni lehet. A kócos fejt, a szutykos szárát. A vele megfutott fölösleges köröket. Közös tőrakat. A sűrűben tapodást, a színszelídítő hígtást, az aprólékos és elnagyolt mozdulatokat. A nagy kavarásokat. A belekövülést, a kikecmergést, a cinkos elmismáslásokat. Az együttes győzelmet azonban derék művésznünk egyedül ünnepli, örömeiben ecsetjét elejti...

■ KINYIK ANITA

A karácsonyi örömhír utórezgése

Bach Karácsonyi oratóriumának IV–VI. kantátája

▶ **Johann Sebastian Bach** 1734 karácsonyán újabb remekművel örvendeztette meg Lipcse evangélikus lakosságát: a hat összefüggő kantátából álló *Karácsonyi oratórium* (BWV 248) karácsony három napján (1734. december 25–27.), valamint 1735. újévkor, az újévet követő vasárnapon és vízkeresztkor szólalt meg a Szent Miklós-templomban. Négy kantáta emellett a Tamás-templomban is felcsendült. Az oratórium – a *Wettler Jenő* megteremtette Bach-kultuszt folytatva – hosszú évtizedek óta rendszeresen felcsendül a *Lutheránia ének- és zenekar* előadásában (a rendszerváltás óta *dr. Kamp Salamon* vezényletével, idén a *Budapesti vonósok kamarazenekar* közreműködésével). 1985 óta az első két kantáta mellett a harmadik is elhangzott a hatból, idővel német nyelven. Harmadik éve pedig az egész oratórium megszólal: az első három kantáta aranyvasárnap, a második három pedig januárban.

Az oratórium a 17. század kedvelt történelmi műfajából fejlődött ki. Az 1680-as években *Johann Schelle* színesítette először karácsonyi zeneművét korálstrófkákkal. Hamarosan áriák is megjelentek a tételek között, amelyek a bibliai eseményekre reflektálnak, ilyen oratóriumokat írt például *Georg Philipp Telemann* is. Bach 1705-ben Lübecki, *Dietrich Buxtehude* nálánál tett látogatása során ismerte meg azt a gyakorlatot, hogy az oratóriumok előadását több napra osztották fel.

Bach – egyéb műveivel hasonlóan főleg az áriákban – ebben a ciklusban is számtalanszor alkalmazta a barokkban igen közkedvelt, úgynevezett paródiatechnikát, azaz a komponálásához saját, már meglévő műveit vagy annak részleteit használta fel. Gondolkodásmódját tükrözi, hogy míg világi kantátáiból gyakran alakított egyházit, fordítva soha nem parodizált. Rögtön az oratórium megszólalásakor hallhatunk erre egy példát. A *Jauchzet, frohlocket* kezdetű hatalmas nyitókortételeben az 1733-ban *Mária Jozsefa* század választófejedelem asszony és lengyel királynő születésnapjára írott *Tönet, ihr Pauken! Erschallet, Trompeten!* (BWV 214) kezdetű világi kantátájának átszövegezett változatát halljuk D-dúrba transzponálva és karácsonyivá színezve.

Az oratórium egységét a bibliai cselekmény mellett a hangnemek megválasztása is szolgálja: az I., a III. és a VI. pillérkantáták ünnepélyes D-dúrban, a vonósok és a fúvókák mellett trombitával és üstdobbal hirdetik a Megváltó dicsőségét. Minden kantáta nyitó- és zárótétele azonos hangszerelésű.

A IV. kantáta újév napján Jézus körülméletésének és névadásának ünnepét mutatja be az első három kantátához hasonlóan *Lukács evangéliuma* szerint. Az V. és a VI. a napkeleti bölcsek Heródesnél és a Kisdédnél tett látogatásait meséli el Máté evangélistá szavaival.

Bach „számmissztikáját” e műben is nyomon követhetjük, ugyanis a Biblia verseit tizenhét egységre osztja, amely a hagyomány szerint a teljesség száma: a tíz Lukács-részlet az *Őszövség* tíz parancsolatára, a hét Máté-részlet pedig az *Újszövség* hét boldogmondására utal.

Az érdekes tények után a Deák téren idén január 12-én ismét megszólalt előadást elevenítjük fel. Bach teológiája méltó örökösre talált, hiszen Kamp Salamon a zenét teológiailag és filozófiailag alátámasztva interpretálja, sőt mi több, ezt a próbák során az előadókkal is megosztja. Ezért nemcsak zeneileg felémelő végighallgatni az egyházzenei alkalmakat, de lelkiileg is komoly töltekezést jelent a zenén átsugárzó örömhír.

A IV. kantáta mind hangnemével, mind hangszerelésével újat hoz: a

bevezetőben a kürtök lágy hangjának jelenléte a II. kantátához hasonlóan pasztoráliszerű hangvételt kölcsönöz a műnek. Középpontjában egy gyönyörű, oboaszólóval versengő szoprán visszhangária csendül fel. *Zádori Mária* könnyed, életteli hangjára *Czabán Angelika* mindig azonos színben felelt. Ezt keretezte a basszus *Jekl László* recitativója, fölötte a Zádori által énekelt korállal.

Az addigi lassabb, meditatívabb karakter után éles váltás következett, amikor is a hármas versengés ismét megjelent: két hegedű koncertált *Megyesi Zoltán* virtuóz tenorjával. Megyest – aki hosszú évek óta az evangélisták szerepe mellett a tenoráriákat is mesterien énekl – külön kiemelem az egyébként is jó előadógárdából, hiszen puha, lendületes, légiesen könnyed hangjával és bevillágitó fényességével világszínvonalon énekl Bachot.

A IV. kantáta zárókorálját követően *Cselovszky Ferenc* lelkészétől kaptak az egybegyűltek lelki útvalót az V–VI. kantátában leírt Heródes-történet karaktereinek bemutatásáért.

Az V. kantátában a bölcseknek világító betlehem csillag fényessége áll a középpontban, amit az A-dúr hangnem is érzékeltet. A basszusária után az evangélista legmagasabb hangja Heródes ijedségét fejezi ki. A tercettben a szoprán és a tenor vágyakozik és végelethetetlenül sóhajtozik Jézus eljövetele után sóvárogva, miközben a hitet megtestesítő alt – *Németh Judit* betegsége miatt *Nagy Bernadett* szép, telt hangján – szembesít vele, hogy már rég jelenvaló. A zárókorál a szív legmélyebb kamráiba is bevillágitó fényességű, Jézus kegyelméről énekel.

A VI. kantáta zenekari bevezetőjében és nyitókórusában Bachtól szokatlan megoldást hallunk: a dūr-moll fordulat Isten dicsőségének megjelenését hirdeti, s ebben már a szenvedéstörténetet vetíti előre. Heródes gonosz szándékát fejezi ki, amikor a bölcseknek indokolja, hogy miért adjanak hírt a gyermek hollétéről: az imádni szó (anbeten) teljes mértékben eltorzul a szájában. A szoprán drámai recitativóban reagál álnokságára.

Bach zseniális zenéjét még hosszasan taglalhatnánk, de helyette inkább a diadalmasan megszólaltatott zárókorál végszavait idézem, amelyeknek passió dallama megegyezik az első koráléval: „Halál, Sátán, Bűn és Pokol: mindenestül elvesztik erejüket; Isten mellett a helye az emberi nemnek!” (*Uhrmann György* fordítása).

Ha a hétköznapi sodrásában máris túl messzire került volna a karácsonyi örömhír, a kantáták sugallta ujjongó áhítat ismét átjárta lelkünket, s remélhetőleg most már egész évben kitarant bennünk.

■ HALÁSZ-TÁBORSZKY GYÖRGYI

Családi műremekek Schéner Mihály hagyatékából

Kiállítás a Vízivárosi Galériában

▶ **Festmények, rajzok, de leginkább kerámia- és faszobrok láthatók a Vízivárosi Galéria idei első kiállításán. A kamaratárlaton az öt éve eltávozott Schéner Mihályra emlékeztek annak a hagyatéknak a darabjaival, amelyek még a családnál vannak.**

Amint az unoka, a hagyatékot gondozó *Schéner Ildikó* elmondta, a Kossuth-díjas evangélikus festő, grafikus, szobrász, keramikus és bábtervező (Megyese gyeháza, 1923. január 9. – Budapest, 2009. május 11.) képei kelendők voltak. Alig száradt meg rajtuk a festék, máris jöttek értük a vevők. A két unoka megszületése azonban Schéner Mihályt is arra készítette, hogy a jövőre, örököseire is gondoljon.

Amikor Ildikó csodaperedett, már ő maga is „rendelt” csendéleteket,

amelyeket most a látogatók is megtekinthetnek. A kiállított játékokkal, bábokkal szívesen játszott, a nagypapa öröme. Ez volt a bizonyítéka annak, hogy amit Schéner Mihály kitalált, az működött is – mondta Ildikó a megnyitón. Mint a hagyaték gondozójának az a célja, hogy feldolgozza a művész örökségét, és a későbbiekben egy nagy életmű-kiállításon mutathassa be az érdeklődőknek. Addig is a szervezők és a család a január 29-ig nyitva tartó kiállításon egyszerűen csak emlékezni szeretne.

A kiállítást megnyitó *Szakolczay Lajos* irodalomtörténész, kritikus a művészt méltató szavai mellett öltözetével is Schéner Mihályra kívánt emlékezni. Schéner tizenöt Kossuth- és József Attila-díjas magyar költőnek – köztük *Lászlóffy Aladárnak*, *Mezey Katalinnak*, *Oláh Jánosnak*, *Czigány Györgynek*, hogy csak néhányat emeljünk ki – készített modern Kos-

suth-kabátot, hálából, hogy viselője elkísérte kiállításaira vagy egyéb művészeti eseményekre, így kapcsolva össze festészetet és irodalmat.

Ahogy egyik könyvének címe is szerepelt, Schéner Mihály mindig boldogságot akart betakarítani. Ezt a boldogságot továbbadta, örökök hagyták, hiszen munkáira tekintve – legyenek a festményeken sorakozó cipők vagy virágok, Tóra-olvasó zsidók, templombelső vagy tájképek, kerámia- vagy faalakok, játéktárgyak – a szemlélődőt önkéntelenül is derű tölti el.

■ – VEMESE –

Schéner Mihály kiállítása január 29-ig tekinthető meg a Vízivárosi Galériában (1027 Budapest, Kapás utca 55.). Nyitva tartás: keddtől péntekig 13–18 óra között, szombaton 10-től 14 óráig.

Száz arannyal jutalmazott téma

Bach Goldberg-variációi

Johann Nikolaus Forkel – *Johann Sebastian Bach* (1685–1750) első életrajzírója – így írt a zeneszerző 1743 körül megjelent, *Goldberg-variációk* című művéről: „Ezt a variációs modellt, amelynek minden variáció mintájul kellene szolgálnia – noha érthető okokból egy sem követi –, az egykori száz udvari orosz követnek, *Keyserlingk* grófnak köszönhetjük, aki gyakran tartózkodott Lipcsében, és magával vitte oda (...) *Goldberget*, hogy Bachnál zenét tanuljon.

A gróf sokat betegeskedett, és olyankor álmatlan éjszakái voltak. Goldbergnek, aki a házában lakott, a gróffal szomszédos szobában kellett az éjszakát eltöltenie, és az álmatlanság idején valamit játszania kellett a grófnak. Egyszer a gróf azt mondta Bachnak: szeretne néhány klavírdarabot Goldberg számára, amelyek olyan szelídek és vidámak, hogy némileg felvidámitanák álmatlan éjszakáit.

Bach úgy vélte, ezt a kívánságot legjobban variációs sorral tudja teljesíteni, noha ezt a műfajt az állandóan azonos alapharmónia miatt hálátlan munkának tartotta. Azonban amint ebben az időben már minden műve a művészi tökély példája volt, keze alatt ezek a variációk is azzá lettek.

Talán egyetlen művéért sem jutalmazták meg Bacht ennyire, mint

ezért. A gróf aranyserleggel ajándékozta meg, színig töltve száz Lajos-arannyal.”

Bach témaként egy basszus szólómat választott egy olyan áriából, amelyet majdnem húsz évvel korábban jegyzett be második feleségének, *Anna Magdalena Bachnak* (*Anna Magdalena Wilcke*) a klavírkönyvecskéjébe vagy más elnevezéssel kottafüzetébe. Tulajdonképpen e szóló félért írta meg a variációs sorozatát. A téma érdekessége, hogy korábban *Purcell* és *Buxtehude* is felhasználta műveiben ugyanezt a basszust.

A *Goldberg-variációk* tematikai rendjében megfigyelhető, hogy minden harmadik variáció kánon. A tizenötödik *Canone alla Quinta* után Bach vélhetőleg egy szünetet tervezett be.

Ez épp a mű felére esik. Ezt követi egy *ouverture*, azaz nyitány, mely bevezeti a második variációs részt.

Bach impozáns német barokk stílusban sorban mutatja meg az „Unisono, Seconda, Terza, Quarta, Quinta, Sesta, Settima, Ottava, Nona”, azaz a témától különböző magassággal belépő kánonokat. A zeneszerző ezzel is fejleszti, oktatja a zenetanulót, de legfőképpen elgyönyörködött a hallgató. A reneszánsz imitációs technikáiból kifejlődő kora barokk kezdetek zenei vívmányai mind benne vannak az érett bachi billentyűs zenében, így a *Goldberg-variációkban* is.

A mű végén, az ária visszatérése előtt a *Quodlibet* tétel szólal meg, s benne két népdal feldolgozása: az *Ich bin so lang nit bey dir g'west* és a *Kraut und Rüben haben mich vertrieben*.

Bach e műve a késő barokk igazi esszenciája.

Johann Sebastian Bach: Goldberg Variationen BWV 988. A Harmonia Mundi által kiadott CD-n Andreas Staier játszik csembalón. A kiadó a CD mellett egy DVD-t is kínál ráadásként. Ajánljuk figyelmükbe Andreas Staier művészi Bach-interpretálását!

■ HETESSY CSABA

ÖKUMENIKUS IMAHÉT

a Krisztus-hívók
egységéért
2014. január 19–26.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa kiadásában megjelent imafüzet anyaga alapján

Krisztusban kedves Testvérek!

A Kanadában élő keresztények azt kérték, hogy a világ keresztényei az ideai imahéten az 1Kor 1,1–17 igeszakasz alapján gondolkodjanak el az egyházzól, az összetartozásról, az ökumenéről.

Természetesen amit Pál apostol Korinthusba írt, az elsősorban az ott élő, ottani keresztényeknek szólt. A Szentlélek évezredek átívelő terve révén mégsem az lett ennek a levélnek a sorsa, mint általában a leveleké, hogy miután elolvasták a címzettek, a levélben említett ügyeket befejezték tudva, tudomásulvétel, iktatószámmal ellátták, és irattárba helyezték.

Isten maga akarta a korinthusiaknak küldött levélben leírtakat közkinccsá tenni az egyházban, hogy a későbbi nemzedékek tanuljanak és okuljanak belőle, sőt erősödjének a

Jézus Krisztusban való hitben, a tiszta erkölcsben, az összetartozás testvéri tudatában.

Az imahéten naponként kiemelten találkoznak a hívő közösségek Pál apostol levelének egy-egy tanácsával, útmutatásával. A nyolc nap alkalmainak vezérfonala, hogy a Jézus Krisztusban hívők Isten egy névévé válnak, mert közelebb kerülnek Istenhez a Szentlélek terve szerint.

Pál apostol gondolatai naponta egy-egy mai problémát juttatnak eszünkbe, mert arról szól az apostol, hogy az egyház hiánytalanul megkapta Isten minden kegyelmi ajándékát. Hangsúlyozni kell azonban, hogy nem a hívek kapták ezt külön-külön, hanem az egyház. S miután Jézus Krisztusban kapta ezt az ajándékot, ezért Isten nem tartott vissza

semmit abból. De többet nem adhat, mert mindent odaadott az egyháznak. Így az egyház a Jézussal való közösségben mindent megkapott.

Hát részekre szakítható-e Krisztus?

1Kor 1,1–17 alapján

Elsősorban az igében lett gazdag. Az ige által pedig az élet ismeretében. Ilyen és ennyire fontos az egyházban az egyértelmű prófétálás, prédikálás, igehirdetés, tanítás. Az egyház kincse kétezer éven át az igehirdetés volt. Az egyházat azon-

ban csak Isten hűsége tartja egyben. Akik az egyház hűségének a munkálói, azok egyúttal a hívő közösség egységének munkálói is. Az egyház Istené. Az Isten hűsége egyháza iránt töretlen. Erre Isten szavát adta. Ezért van az, hogy aki ökumenében gondolkodik, nem saját ötlete megvalósításán fáradozik, hanem Istenre bízta magát. Isten ígéje megerősít abban, hogy az egyház, a hívő közösség tényleg az Istené. A közösség pedig arra törekedjék, hogy Istené is maradjon.

Van egy határidő is, mely Isten hűségének tartósságára mutat. Számunkra ez a határidő az életünk vége. De a hívő közösségre, az egyházra a hűségnek ez az ígérete Jézus Krisztus napjáiig érvényes, tehát mindaddig, amíg csak Jézus Krisztus

újra meg nem jelenik, és vissza nem tér dicsőségben. Isten népe ebben az ígéletben is egységben maradhat.

S most azzal az áldáskívánással nyújtjuk át a 2014. évi imahét programfüzetét a különböző felekezetek hívő közösségeinek, hogy ez segítse az egyház népét, hogy egy lépéssel közelebb kerülhessünk Jézus tervének valóra váltásához: „...mindnyáján egyek legyenek...” (Jn 17,21)

■ DR. ERDŐ PÉTER
bíboros, prímás,
a Magyar Katolikus
Püspöki Konferencia
elnöke
STEINBACH JÓZSEF
református püspök,
a Magyarországi Egyházak
Ökumenikus Tanácsának
elnöke

Bevezetés a 2014-es témához

1. A kanadai emberek olyan országban élnek, melyet nyelvi, kulturális és éghajlati sokszínűség jellemez, sőt még keresztény hitünk kifejezésében is sokféleek vagyunk. Bár ebben a sokszínűségben élünk, ragaszkodunk Krisztus azon vágyához, hogy tanítványai egységben éljenek. Ez a kettősség vezetett minket a jelen témához, Pál apostol provokatív kérdéséhez az *Első korinthusi levélben*: „Hát részekre szakítható-e Krisztus?” Hittel valljuk: „Nem!” – egyházi közösségeink mégis továbbra is fájón megosztottak. Az *Első korinthusi levél* abban segíthet, hogy megtanuljunk mások ajándékait értékelni és elfogadni, még megosztottságunk közepette is. Ez bátoríthatja az egységért végzett munkánkat.

2. Kanada elsősorban természeti szépségeiről: hegyeiről, erdeiről, tavairól, folyóiról, búzamezőiről és vadregényes tengerpartjairól ismert. Országunk területe az Atlanti-óceántól a Csendes-óceánig terjed. Az amerikai határtól az Északi-sarkig. Az ország mezőgazdasági és természeti kincsekben is gazdag.

Kanada azonban népek sokaságának országa is: őslakosok (*első nemzetek*), inuitok, métisek, illetve a világ minden tájáról érkezett emberek lakják. (Az *első nemzet* kifejezéssel Kanada elismeri, hogy a bennszülöttek mint őslakosok éltek itt az európaiak érkezése előtt. A sarkkörön a bennszülöttek *inuitnak* nevezik magukat. A *métis* szó olyanokat jelöl, akiknek mind bennszülött, mind francia elődeik vannak.)

Két hivatalos nyelvünk van, a francia és az angol. De sok kanadai megtartotta eredeti hazája nyelvét és kulturális örökségét.

Társadalmi és politikai megosztottságaink gyakran a nyelvi, kultu-

rális és területi különbözőségeken alapulnak, ugyanakkor tanulgatjuk annak megértését, hogy ezek a nemzeti identitások hogyan járulnak hozzá az egészséges kanadai sokszínűséghez. Ebben a multikulturális környezetben sok keresztény gyülekezet a szolgálat és istentisztelet sajátos gyakorlatát is magával hozta.

Pál apostol levele sokféleségünkben szólít meg, és arra hív, hogy a különböző helyeken élő gyülekezeteink ne szigetelődjenek el, ne forduljanak egymás ellen, hanem ismerjük fel összetartozásunkat mindazokkal, akik az Úr nevét hívják segítségül.

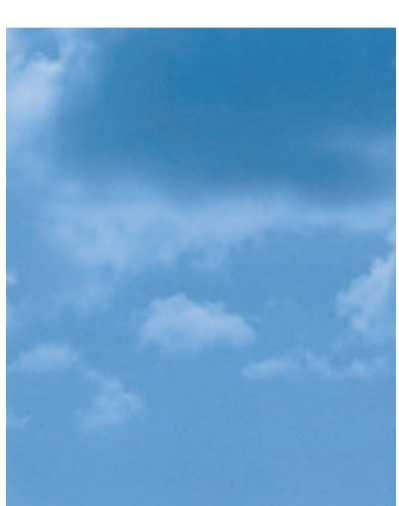
3. Az idén elmélkedésre választott bibliai szakaszban Pál apostol értelmes nyitással kezdi a korinthusiakhoz írt leveleit. Mint egy opera nyitánya vagy egy szimfónia nyitó tétele, ez a szakasz olyan témákat érint, amelyek bizonyosan felkészítenek minket mindarra, ami a levelekben várható.

Három „tétel” található ebben a szövegben. Mindhárom szilárd, de kihívást jelentő alapot ad elmélkedésünknek, olyan mai keresztényeknek, akik együtt élünk és dolgozunk az egyházakban és a társadalomban.

4. Az első tételben (1,1–3) Pál Szószthenésszel, keresztény társával együtt – ketten kicsi, de hiteles közösséget alkotnak – megszólít egy másik, nagyobb és nagyon aktív közösséget, a korinthusi keresztényeket. „Isten egyházaként” szólítja meg a korinthusiakat, amely az ő fogalmaik szerint nem egy helyi egység, hanem az egyház teljes kifejeződése az ő világrészükben. Pál emlékezteti őket arra, hogy „elhívott” emberek: „arra hívattatok, hogy szentek legyetek”

Olyanok, akik nem szigetelődnek el, hanem élnek a maguk kis világát, „hanem mindazokkal együtt kaptak elhívást, akik bárhol élve az Úr Jézus Krisztus – az ő Uruk és a mi Uruk – nevével hívják segítségül”. Ezt az előbbi kifejezést (*az ő Uruk és a mi Uruk*) úgy is lehet fordítani, hogy „mind az ő lakhelyükön, mind a mienken”. Vagyis ott szólítják meg az Urat. Így ők az Isten igazi egyháza, de nagyon is kapcsolódnak azokhoz, akik mind hitvallásukban, mind hétköznapijaikban számítanak az Úrra.

6. Mialatt Pál apostol feladatra szólítja a korinthusiakat, a kijelölt igeszakasz második tételét (1,4–9) azzal kezdi, hogy hátlát ad, hogy „Isten kegyelme adatott a korinthusiaknak Jézus Krisztusban”. Ez nem pusztán formalitás, hanem igazi örvendezés azon ajándékok felett, amelyekkel Isten megajándékozta ezt a közösséget. Folytatja, hogy építse őket, „mert a vele való közösségben mindenben meggazdagodtatok”, hogy semmilyen lelki ajándékban ne legyen hiányuk. Bizonyosságot kapnak, hogy az Úr mindvégig erősíti őket, és hogy „Isten hűséges”. Isten a Jézussal való közösségbe hív minket (*koinonia*) – ennek minden, a gyülekezeteinket és népeinket érintő társadalmi és lelki következményével együtt.

Aztán Pál apostol, mint minden levélben, elmondja szokásos, nagy erejű köszöntését Isten kegyelméről és békességéről. Pál apostol nyelvezetében a „kegyelem” Isten jóságát és Krisztusban felénk áradó ajándékait jelzi. Arra szolgál, hogy ösztönözze Isten iránti hálánkat és mások felé gyakorolt irgalmasságunkat. Az ő „békessége” számunkra a maga teljességében és kölcsönösségében az Istennel való közösséget jelenti.

5. Hol láthatjuk Isten kegyelmét és békességét helyi gyülekezeteinkben, nagyobb közösségeinkben vagy országunkban? Hogyan tudunk előítélet nélkül nézni legközelebbi közösségünkre és gondot viselni minden keresztény közösségre, valamint a világra?

7. Kanadai keresztényként elismerjük, hogy nem voltunk mindig képesek örvendezni azon isteni ajándékoknak, amelyeket más keresztény közösségek kaptak. Pál szövegét ökumenikus lélekkel olvasva egyre tudatosabban éljük át, hogy őszinte öröme vagyunk elhívva. Örömmel figyelhetjük, hogy Isten hogyan áldott meg más keresztényeket és más népeket. Azok, akik először hozták a keresztény hitet Kanadába, gyakran elutasítók voltak a bennszülöttek ajándékaival és meglátásaikkal kapcsolatban, és nem voltak képesek ezekben Isten áldását látni. Országunkban nagyon sok mindenért lehetünk hálásak a népek sokfélesége és hitünk kifejezésének sokszínűsége miatt. Bár történelmünkben sok példa van arra, hogyan nem adtuk meg egymásnak a kölcsönös tiszteletet, nem támogattuk egymást, tudjuk, hogy országunk együttműködésre és a hazai, illetve a világba keresésére épült.

A természet gyönyörűségeinek áldásait – mint Isten adta adományokat – túlságosan is gyakran természetesnek vettük. Küzdünk azért, hogy egyensúlyba kerüljön a gazdasági virágzás és az ezen természeti áldásokkal való sáfárkodás. Küzdünk azért is, hogy törvénybe iktassuk azokat az értékeket, amelyekről azt mondhatjuk, hogy mi, kanadaiak birtokoljuk őket. Úgy érezzük, hogy keresztényekként és egyházakként hálával kell fogadnunk Isten adományait a másokban. Hálánkat pedig az országért és a világegyetért végzett gondoskodásunkkal kell kifejeznünk.

8. Miért adtok hálát saját egyházatokban, közösségekben és országotokban? Hogyan tapasztaltátok hálával kell fogadnunk Isten adományait a másokban. Hálánkat pedig az országért és a világegyetért végzett gondoskodásunkkal kell kifejeznünk.

9. A harmadik tételben (1,10–17) Pál apostol kemény szavakat intéz a korinthusiakhoz, amiért eltorzították a keresztény üzenetet, és megtörték a közösség egységét. „En Pálé vagyok, én Apollósé, én Kéfásé.” Még azokat sem dicsérte meg, akik Krisztust vallották vezetőjüknek, mert Krisztus nevét használták arra, hogy elkülönítsék magukat a többiektől a keresztény gyülekezetben. Holott nem hívhatjuk segítségül Krisztus nevét ahhoz, hogy falakat építsünk magunk köré, mert az ő neve testvériséget és egységet teremt, nem megosztottságot. „Hát részekre szakítható-e Krisztus?” Pál apostol nem ellenzi, ha egy erős vezető körül közösség formálódik, de a közösségnek az alapvető identitását Krisztusban kell megtalálnia. „Talán Pált feszítették keresztire értetek? Pál nevére keresztelkedtetek meg?” Khloé emberei felismerték és fel is fedték ezt a problémát a maguk gyülekezetében.

Hát részekre
szakítható-e
Krisztus?

1Kor 1,1–17 alapján

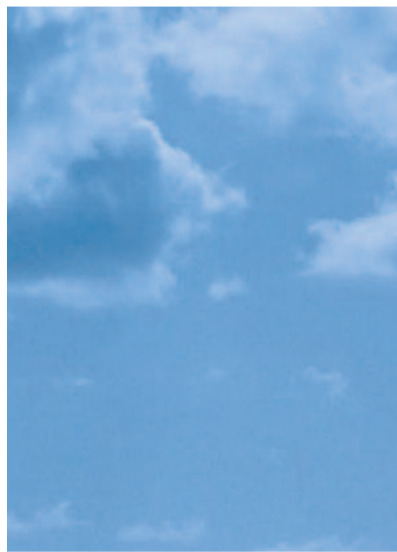
A NYOLC N T E M A T I K Á

Bibliai gondolatok és imádságok az imah

Bevezetés a 2014-es témához

► Folytatás a 7. oldalról

10. Ebbe a megosztott helyzetbe szól bele Pál kérése, hogy „ugyanazzal az érzéssel és ugyanazzal a meggyőződéssel igazodjunk egymáshoz”. Figyelmezteti olvasóit és a korinthusbelieket, hogy „legyenek egyetértésben”. Vajon azt gondolja Pál, hogy mindenkinek ugyanúgy kell az istentiszteletet tartania és a dolgokat intéznie? Nem hisszük. Ezek a versek nem arra szolgálnak, hogy Pál, Apollós vagy Kéfás vezetését figyelmen kívül hagyják. Krisztusban gyökerezve mindannyian arra kapunk elhívást, hogy hálát adjunk Isten ajándékaiért, amelyeket a csoportunkon kívüliek hoznak az egyház közös küldetésébe. Tiszteletben tartva Isten másoknak adott ajándékait, közelebb kerülünk egymáshoz hitünkben és küldetésünkben, és a felé az egység felé haladunk, amelyért Krisztus imádkozott. Eközben tiszteljük az élet és az istentisztelet igazi sokféleségét.

11. Pál apostol a keresztény tanítványság két központi elemét emeli ki, melyek alapvetően Krisztushoz kötnek: a keresztiséget és Krisztus keresztjét. Nem Pál nevére lettünk keresztelve, és nem őt feszítették meg értünk; egységünk Krisztusban van, életünk és megváltásunk tőle jön. Ugyanakkor mindannyian részt veszünk egyik vagy másik csoport életében; helyi gyülekezeteink táplálják hitünket, és segítenek Jézus tanítványaként járni az úton. Ebből mind Pál, mind a mi számunkra nemcsak az következik, hogy egy bizonyos egyházhoz/gyülekezethez tartozunk, hanem inkább az, hogy az evangélium hirdetése legyen a célunk, a jó hír, amelyet hittel és örömmel fogadtunk.

Most ezt az üzenetet kell megosztanunk a világgal. Pál következtetése kihívást jelent számunkra: vajon van-e egymás számára krisztusi jó hírünk? Vagy továbbvisszük a megosztottságot, akár Krisztus nevében is,

és így – Pál szavaival élve – megüresítjük a kereszt erejét?

12. A kanadai keresztények együttműködésének és egymás kölcsönös támogatásának hosszu a története. Közös erőfeszítésekre, közösen végzett szolgálatokra és néhol még a különböző egyházak egyesülésére is vannak történelmi példák. Ahol az egyházak szervezeti egysége miatt nem volt lehetséges, ott is gyakran juttunk közös megegyezésre, egymás között megosztottuk a szolgálatokat, és így a Krisztusban való növekvő egységünkről tanuskodtunk.

Egyházaink együtt cselekedtek a szegénységgel, társadalmi igazságtalansággal kapcsolatos ügyekben, és több egyházunk kezd együtt felelősséget vállalni országunk őslakosai iránti „nem krisztusi” viselkedésünkért. És mégis, azon bátorító mozgalmak ellenére, amelyek a Krisztus által óhajtott egység felé vezetnek, fenntartjuk megosztottságainkat és szétszakadozottságunkat, melyek torzítják evangéliumhirdetésünket.

13. Khloé embereiről is hallunk itt. Khloé vezette azt a csoportot, amely a korinthusi gyülekezet konfliktusait és megosztottságát felismeri és megnevezi. Ma is minden egyházban és gyülekezetben szükségünk van ilyen tanuskodásra, férfiakra és nőkére, az egység és kiengesztelődés érdekében végzett szolgálatokra. Azzal, hogy hangot adunk ezeknek a tanúságtételeknek, közelebb kerülünk Pál víziójához: a közösségben „ugyanazzal a krisztusi érzellemmel és ugyanazzal a meggyőződéssel igazodunk egymáshoz”.

14. *Hogyan fogod te és gyülekezeted ugyanazt a krisztusi érzelmet és meggyőződést más egyházakban észrevenni? Hogyan fog gyümölcsöt hozni a látható keresztény egységért tett erőfeszítésekben az, hogy más egyházak istentiszteletének különböző formáit és megközelítését nagyra becsüled? Milyen közös küldetésben vesztek részt más keresztényekkel, hogy a világot jobb helyé tegyétek mások számára?*

15. Összefoglalva: amikor Isten sokféle ajándékára és áldására tekintünk, amelyek országunkban és népeinkben láthatók, kezdjük felismerni, hogy egymást és a földet, amelyből megélhetésünk származik, méltósággal és tisztelettel kell kezelnünk. Ez a felismerés bűnvallásra és megtérésre hív minket és arra, hogy földi életünk új és fenntartható útjait keressük. Tudatosá tette bennünk, hogy Isten hogyan áldott meg mindannyiunkat, és hogy egyetlen csoport sem dönthet az ország erőforrásainak felhasználásáról anélkül, hogy meghallgatná és figyelembe venné a többi kanadai testvér hangját.

1. nap

Együtt...
Szenteknek neveznek

- 2Móz 19,3–8: „Papak királysága és szent nép lesztek”
- Zsolt 95,1–7: „Mi pedig legelőjének népe, kezében levő nyáj vagyunk”
- 1Pt 2,9–10: „Egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok”
- Mt 12,46–50: „Aki cselekszi az én mennyei Atyám akarátát, az az én fivérem, nővérem és az én anyám”

Három gondolat

Szenteknek neveznek bennünket, akik együtt vagyunk az Úr elhívottáiként, „Krisztus Jézusban megszentelteknek” (1Kor 1,2). A *Kivonulás könyvében* (Mózes második könyve) Isten népének ez az az együtlléte olyan, mint kincs birtoklása, papok királysága és szent nép.

Péter első levelében a szentek közösségében való tagságunkat úgy értelmezzük, hogy az az Isten hívásának eredménye. Isten hív össze minket mint választott nemzetiséget, királyi papságot és Isten tulajdon népét. Ezzel a hívással jár együtt az a közös megbízás, hogy az Isten hatalmas cselekedeteit hirdessük: azt, ahogyan kivezet bennünket a sötétségből, és bevezet az ő világosságába.

Máté evangéliumában pedig azt fedezhetjük fel, hogy a szentek közössége, Jézusban megvalósult egységünk túlterjed a családon, a rokonságon, társadalmi osztályon, mert mindnyájan együtt imádkozunk az egységért, és törekszünk Isten akaratának cselekvésére.

Kérdések

- Mit jelent nekünk és az egyházi hagyomány számára a „szentek közössége”?
- Az a tény, hogy elhívásunk alapján „szent nemzet” vagyunk, milyen módon készít bennünket arra, hogy túllássunk közvetlen keresztény környezetünk határain?

Imádság

Kegyelmes Istenünk! Szétszakadozottságunkban ma mi is együtt halljuk hívásodat azokkal, akik nevedet segítségül hívják, hogy szentek legyünk. Jézus Krisztus által már választott nemzetiséggé, királyi papsággá és szent nemzeté tettél bennünket. Szentlelked által vezess a szentek közösségébe, és erősíts meg minket akaratom cselekvésére, hogy hirdethessük a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmas cselekedeteit. Ámen.

2. nap

Együtt...
Adunk hálát, mert meglátjuk a másikban Isten kegyelmét

- 5Móz 26,1–11: „Kihozott bennünket az Úr Egyiptomból”
- Zsolt 100: „Adjatok hálát Istennek, áldjátok nevét!”
- Fil 1,3–11: „Hálát adok az én Istenemnek, valahányszor megemlékezem rólatok”
- Jn 1,1–18: „A kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által jelent meg”

Három gondolat

A *Kivonulás könyve* (Mózes második könyve) szerint a hála annak mélyéges tudatában élni, hogy Isten jelen van bennünk és körülöttünk. A hála az a képesség, hogy felismerjük egymásban és minden emberben az Isten cselekvő és élő kegyelmét. Így tudunk igazán hálát adni az Istennek. S ebből a kegyelemből olyan nagy öröm árad, mely magába tudja foglalni még „az idegeket is, akik közöttünk élnek”.

A hála – ökumenikus összefüggésben – annyit jelent, hogy képes vagyok örülni más keresztény közösségek Istentől kapott kegyelmi ajándékainak. Így nyílik lehetőség arra, hogy megosszuk egymással kegyelmi ajándékainkat, hogy tanuljunk egymástól.

A teljes élet Isten ajándéka: a teremtés pillanatától kezdve addig a pillanatig, amíg az Isten testté lett Jézus életében és munkásságában, sőt egészen addig a pillanatig, amelyben ma élünk. Köszönjük meg Isten kegyelmének és igazságának minden ajándékát, amelyeket Jézus Krisztusban adott nekünk, s amelyeket felismerhetünk egymásban és egyházainkban.

Kérdések

- Melyek az Isten kegyelmének azon ajándékai, amelyeket más egyházak hagyományainkból átvevő már saját közösségünkben ismerünk?
- Milyen módon tudnánk még jobban befogadni és megosztani egymással Istennek azt a sokféle ajándékát, amelyet különböző hagyományokkal rendelkező keresztényekként kaptunk?

Imádság

Szerető és kegyelmes Istenünk! Megköszönjük kegyelmed ajándékait. Köszönjük, hogy ezek benne élnek tapasztalatainkban, hagyományainkban és más egyházak hagyományában is. Szentlelked kegyelme által munkáld hálánk növekedését. Segíts megtapasztalni a te egységet teremtő ajándékaidat azokon az új utakon keresztül, melyeket nekünk is mutatsz. A mi Urunk Jézus Krisztusért kérünk. Ámen.

3. nap

Együtt...
Semmilyen lelki ajándékban nincs hiányunk

- Jób 28,20–28: „Íme, az Úr félelme a bölcsesség”
- Zsolt 145,10–21: „Kinyitod kezedet, és kielégítesz minden élőlényt kegyelmesen”
- Ef 4,7–13: „A kegyelem pedig mindegyikünknek a Krisztus ajándékának mértéke szerint adatott”
- Mk 8,14–21: „Mit tanakodtok azon, hogy nincs kenyereitek?”

Három gondolat

Amikor Jób felismerte, hogy bár mindent elvesztett, mégis megmaradt továbbra is az Úr félelmében, ez a bölcsesség! Jóllehet megosztottságunk szegényebbé tesz minket, mégis mint Krisztusban testvérek mindannyian Isten kegyelmében ajándékainban részesültünk – mind testiekkel, mind lelkiekkkel. Ezeket arra kaptuk, hogy építsük a Krisztus testét.

Az Isten ígérete és Jézus szolgáló élete és szeretete ellenére éppen úgy, mint *Márk evangéliumában* a tanítványok, mi is gyakran elfeledkezünk az igazi értékről, megosztóká válunk. Ezért beszélünk és cselekszünk úgy, mintha „nem lenne nyenyérünk”.

Krisztust nem lehet részekre szedni, bontani. Együtt elegendő ajándékunk van ahhoz, hogy megosszuk egymással és minden élővel.

Kérdések

- Miben nyilvánul meg, hogy elfeledtünk Isten sokféle ajándékáról, és ezért azt mondjuk, hogy „nincs nyenyérünk”?
- Hogyan tudnánk jobban megosztani azokat a lelki és testi ajándékokat, amelyeket azért kaptunk, hogy megosszuk másokkal?

Imádság

Hüség és bőkezű Istenünk! Téged áldunk azért, hogy minden szükséges lelki ajándékkal elláttál minket ahhoz, hogy életünk a maga teljességében Krisztust tisztelje: a bölcsességért, a szolgálat ajándékaiért és a kenyérért. Segíts nekünk, Urunk, hogy bőkezűség tanúi lehessünk. Kérünk, gyűjts egybe bennünket, hogy mindenható elvihessük örök királyságod ajándékait, ahol szenvedés és nélkülözés van! Töltsd ki ránk Szentlelkedet, általa kérünk, Jézus nevében imádkozunk, aki megtöretett értünk. Hallgass meg minket most és mindenkor. Ámen.

NAP JA ét napjaira

Az imahét bibliai alapvetése

„Pál, Krisztus Jézusnak Isten akaratából elhívott apostola és Szószthenész, a testvér az Isten gyülekezetének, amely Korinthusban van, a Krisztus Jézusban megszentelteknek, elhívott szenteknek; mindazokkal együtt, akik a mi Urunk Jézus Krisztus nevét, az ő és a mi Urunk nevét bárhol segítségül hívják: kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.

Hálát adok értetek az én Istenemnek mindenkor azért a kegyelemért, amely nektek Krisztus Jézusban adatott. Mert őbenne meggazdagodtatok mindenben: minden beszédben és minden ismeretben, amint a Krisztusról való bizonyoságtétel megerősödött bennetek. Ezért nincs hiányotok semmiféle ke-

gyelmi ajándékban, miközben a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését várjátok, aki meg is erősít titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus napján. Hűséges az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való közösségre.

A mi Urunk Jézus Krisztus nevére kérek titeket, testvéreim, hogy mindnyájan egyféleképpen szóljatok, és ne legyenek közöttetek szakadások, hanem gondolkodásotokban és meggyőződésetekben jussatok egyetértésre! Mert azt a hírt kaptam rólatok, testvéreim, Khloé embereitől, hogy viszálykodások vannak közöttetek. Úgy értem ezt, hogy mindenkik így beszél köztetek: Én Pálé vagyok, én

Apollósé, én Kéfásé, én pedig Krisztusé. Hát részekre szakítható-e Krisztus? Talán Pál feszített meg értetek, vagy Pál nevére keresztelkedtetek meg? Hálát adok Istennek, hogy senkit sem kereszteltem meg közületek, csak Kriszpuszt és Gájuszt, nehogy azt mondhasa valaki, hogy az én nevemre keresztelkedtetek meg. Igaz, megkereszteltem még Sztefanás háza népét is, rajtuk kívül azonban nem tudom, hogy mást is megkereszteltem volna. Mert nem azért küldött engem Krisztus, hogy kereszteljek, hanem hogy az evangéliumot hirdessem, de nem bölcselekő beszéddel, hogy a Krisztus keresztje el ne veszítse erejét.” (1Kor 1,1–17)

(A Magyar Bibliatársulat fordítása)

4. nap

Együtt...
Teszünk tanúságot Isten hűségéről

- JSir 3,19–26: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk”
- Zsolt 57,7–11: Isten hűsége a fellegekig ér
- Zsid 10,19–25: „Mert hú az, aki ígéretet tett”
- Lk 1,67–75: „Meglátogatta néped az Úr; és váltságot szerzett neki”

Három gondolat

Az Atya, Fiú és Szentlélek örökkévaló egysége visz bennünket egyre közelebb az Isten szeretetéhez. Hív bennünket arra, hogy mi is ebben a világban Isten munkájának – szeretetének, kegyelmének és igazságának – részesei legyünk. Kegyelem és igazság ugyanis nem válik szét Istennél, hanem az ő velünk és az egész teremtéssel kötött szövetségben megnyilvánuló szeretetében egyesül.

Zakariás pap, amikor apa lett, Isten megvalósult kegyelmének nagyságáról tanúskodott. Azt hirdette, hogy Isten valóban megtartja ígéreteit, amelyeket Ábrahámnak és utódainak adott.

Isten hű marad szövettségéhez.

Kérdések

- Hogyan mutatkozott meg Isten hűsége a te életben vagy a gyülekezet életében az elmúlt esztendőben?
- Hogyan ösztönöz bennünket Isten hűsége arra, hogy munkálkodjunk a keresztény egységen?

Imádság

Hűséges Istenünk! Megköszönjük, hogy ma is változatlan a te szereteted és hűséged, mely felér a fellegekig. Téged várunk örvendezve, amikor dolgozunk és imádkozunk egyházzad látható egységéért. Töltsd el szívünket a te ígéreteid teljes bizonyosságával. Jézus Krisztus, a mi Urunk nevében kérünk, és Szentlelked segítségét imádkozunk most és mindenkor. Ámen.

5. nap

Együtt...
Közösségbe vagyunk elhívva

- Ézsaiás 43,1–7: „Veled vagyok”
- Zsolt 133: „Ó, mily szép, és mily gyönyörűsége, ha a testvérek egyetértésben élnek!”
- 1Jn 1,3–7: „Közösségünk van egymással”
- 1Jn 15,12–17: „Ti barátaim vagytok”

Három gondolat

Isten közösségbe hívott el bennünket az Atyával, az ő Fiával, Jézus Krisztussal és a Szentlélekkel. S mint elhívottak ahogyan közeledünk a Szentháromság Istenhez, úgy jutunk közelebb a keresztény egységben egymáshoz.

Krisztus változást hozott velünk való kapcsolatában: szolgál helyett a barátainak nevez bennünket. Ezért a jézusi szeretetnek erre a megnyilvánulására válaszolva az erőszakra és uralkodásra épülő kapcsolataink helyett az egymás iránti barátságra és szeretetre hív bennünket.

Jézus arra hívott el, hogy az evangéliummal tanúskodjunk azoknak is, akik még nem hallottak róla, de azoknak is, akik már hallottak Jézusról. Ez arra szólít fel minket, hogy Istennel közösségben éljünk, aki azok között is közösséget teremt, akik engedelmeskednek a hívásnak.

Kérdések

- Milyen formában tapasztalod meg Isten hívását a veled megélt közösségre?
- Milyen módon hangzik el Isten hívása a gyülekezeteden belüli és kívüli kapcsolatokra?

Imádság

Istenünk, aki a szeretet Atyja vagy! Bennünket Fiaddal való közösségre hívtál. Hallottuk megbízásodat is, hogy tanúskodjunk az evangéliumról. Biztattál, hogy életünk gyümölcstermő legyen. Szentlelked által kérünk, tedd lehetővé, hogy mi is szeressük egymást, és egységben maradjunk. Segíts ezek által is, hogy teljes legyen az örömiünk. Ámen.

6. nap

Együtt...
Keressük a megegyezést

- Bír 4,1–9: „Ha velem jössz, elmegyek”
- Zsolt 34,1–15: „Törekegy békességre, és kövesd azt”
- 1Kor 1,10–15: „Ugyanazzal az értelemmel és ugyanazzal a meggyőződéssel igazodjatok egymáshoz”
- Lk 22,24–30: „Ezután versengés is támadt közöttük”

Három gondolat

Az 1Kor 1,12–13-ban olvasható megosztottság az evangélium eltorzításából adódott, amely ily módon aláásta Krisztus üzenetének hitelességét. A konfliktus és a megosztottság beismerése, ahogyan Khloé emberei tették, jelentik az első lépést az egység helyreállítására.

Így tette ezt Debóra és Khloé, amikor prófétai hangon szóltak Isten népéhez, ahol éppen konfliktus és megosztottság miatt volt szükség megbékélésre. Azóta is az ilyen prófétai jellegű hangok teszik lehetővé az emberek számára, hogy újraegyesülve munkálkodjanak tovább.

Arra törekszünk, hogy egy legyen a gondolatunk és célunk, mert arra kaptunk elhívást, hogy keressük az Urat, keressük Isten békéjét, ahogyan azt a zoltáros írta.

Kérdések

- Emlékszünk-e olyan esetre, amikor egy fájdalmas gyülekezeti nézeteltérés néven nevezése nyújtott lehetőséget arra, hogy újult erővel törekedjünk az egységre?
- Milyen kérdések okoznak véleménykülönbséget az ökumenében?
- Milyen lehetőségek vannak a nagyobb egység megteremtésére?

Imádság

Szerető Istenünk! A megosztottság és a konfliktusok időszakában adj nekünk prófétai tanúságtevőket! Amikor keresünk téged, kérünk, küldd el hozzánk Szentlelkedet, hogy a te megbékélésed mesterei lehessünk, egy lélekkel és egy célt szolgálva. Jézus Krisztus, a mi Urunk nevében. Ámen.

7. nap

Együtt...
Krisztushoz tartozunk

- Ézs 19,19–25: Az Isten Megváltót küld népének
- Zsolt 139,1–12: „Hová menjek lelked elől?”
- 1Kor 12,12–26: „Ha szenved az egyik tag..., ha dicsőségben részesül az egyik tag...”
- Mk 9,38–41: „Aki nincs ellenünk, az mellettünk van”

Három gondolat

Ézsaiásnak arról a napról volt látomása, amelyen majd az egyiptomiak és az asszírok mint Isten népe együtt fognak imádkozni Izráellel. A keresztény egység Istennek az egész emberiség, sőt a világegyetem egységére vonatkozó tervének része. Jó, ha mi is imádkozunk azért a napért, amikor embertársainkkal együtt imádkozhatjuk az Isten, és egyik leszünk az úrvacsorai közösségben.

Tudjuk, hogy áldásként vehetjük a sokféle egyházi hagyomány nyújtotta ajándékokat. Ezen ajándékok felismerése egymásban a látható egység felé vezet bennünket.

Keresztységünk egyé tett bennünket Krisztusban. Miközben megbecsüljük saját felekezetünket (egyházunkat), Pál apostol emlékeztetnie jut eszünkbe, hogy mindannyian, akik az Úr nevét hívjuk segítségül, Krisztusban egy test tagjai vagyunk. Ezért nincs olyan, akinek azt mondhatnánk: „Nincs rád szükségem” (1Kor 12,21).

Kérdések

- Melyek a jelei a Krisztushoz tartozásnak?
- Hogyan lehet ezt a mondatot: „Krisztushoz tartozom”, arra használni, hogy egység helyett megosszuk a keresztényeket?

Imádság

Istenünk! Hálát adunk neked azért, hogy Szentlelked sokféle ajándékával a Krisztus testének minden tagját megáldod. Segíts minket, hogy egymást támogassuk, tiszteljük a másik ember különbségét is. Támogass bennünket abban is, hogy szerte a világban a Jézus Krisztusban való egységet munkáljuk. Urunk nevében. Ámen.

8. nap

Együtt...
Hirdetjük az evangéliumot

- Ézs 61,1–4: „Az Úrnak lelke elküldött..., hogy örömhírt vigyek”
- Zsolt 145,1–7: „Nemzedékről nemzedékre dicsérik műveidet”
- 1Kor 15,1–8: Hirdettem nektek az evangéliumot, amelyet be is fogadtatok
- Lk 4,14–21: „Ma teljesedett be az írás fületek hallatára”

Három gondolat

Együtt hirdetjük Ézsaiás próféta örömhír-jövendölését, amely beteljesült Jézus Krisztusban, ahogyan Pál apostol igehirdetéséből tudjuk, és ahogyan rábízott az egyházra. Sohasem szabad elveszítenünk azt a közös megbízásunkat, amelyet Jézus Krisztus és az evangélium hirdetésére kaptunk, nem tagadva különbözőségeinket vagy felekezeti hovatartozásunkat.

Pál apostol arra küldetett, hogy hirdesse „az evangéliumot, de nem bölcselekő beszéddel, hogy a Krisztus keresztje el ne veszítse erejét” (1Kor 1,17). Az egységhez vezető utat mi sem kereshetjük másutt, mert csak a kereszt erejében találjuk meg.

Az evangélium, amelyet hirdetünk, azáltal lesz elérhetővé és személyessé, ha bizonyoságot teszünk Jézus Krisztus munkájáról a saját életünkben és a keresztény közösségben.

Kérdések

- Hogyan befolyásolta az általad hallott evangéliumot a kulturális és történelmi közvetítő közeg?
- Akadályozta-e az az egységet?
- A keresztények Krisztusban teljesebben megélt egysége hogyan tehetne bennünket az evangélium jobb tanúságtevőivé?

Imádság

Kegyelmes Istenünk! Te küldted el Fiadat, Jézus Krisztust, hogy Szentlelked erejével megváltsa népedet. Tégy eggyé bennünket különbözőségünkben is, hogy együtt tehesünk bizonyoságot, és hirdessük Krisztus életének, halálának és feltámadásának örömhírét egy olyan világban, amelynek erre az evangéliumra egyre nagyobb szükség van. Ámen.

Ökumenikus háttér Kanadában

A sok tényező között, amely Kanada vallási életét befolyásolja, az egyik maga az ország mérete. Kanada a második legnagyobb ország a világon, területének negyven százaléka a sarkkörön túl van, a 60. szélességi fok fölött. Az Atlanti-óceántól a Csendes-óceánig terjed, az Amerikai Egyesült Államoktól az Északi-sarkig. Három nagy víz vesz körül minket: az Atlanti-óceán, a Csendes-óceán és az Északi-tenger.

Egyedül az Egyesült Államokkal van közös szárazföldi határunk. Több mint kétszáz éve békességben élünk egymással. Kanada a korábbi brit gyarmatok konföderációjában él, parlamentáris kormányzási formában, tíz tartomány és három körzet szövetségéént.

A korábbi gyarmatok egyesülése és Nagy-Britanniától való függetlenedése békésen ment végbe, és Kanada ma is a nemzetközi szerződések, kötelezettségek és együttműködés erős támogatója. A városaink közötti óriási távolságok következtében nagyfokú az egyes területek magukrautaltsága; ez elősegíti a különböző identitások kialakulását, de ugyanakkor az elidegenedés forrása is lehet.

Kanada természeti szépségeiről híres: hegyeiről, erdőiről, tavairól, folyóiról, bűzengereiről és vadregényes tengerpartjairól. Fejlett a mezőgazdaság, és természeti erőforrásokban is gazdag az ország.

Lakossága ugyancsak sokszínű: őslakosok (*első nemzetek*), inuitok, métisek, illetve a világ minden tájáról érkezett emberek lakják. (Az *első nemzet* kifejezéssel Kanada elismeri, hogy a bennszülöttek mint őslakosok éltek itt az európaiak érkezése előtt. A sarkkörön a bennszülöttek *inuitnak* nevezik magukat. A *métis* szó olyanokat jelöl, akiknek mind bennszülött, mind francia elődeik vannak.)

Két hivatalos nyelvünk van, a francia és az angol. De sok kanadai megtartotta eredeti hazája nyelvét és kulturális örökségét.

Jacques Cartier, az első francia felfedező – aki a Szent Lőrinc-folyón hajózott – volt az első európai, aki a bennszülöttektől hallotta a *Kanada* nevet, amely azt jelenti: „falu”. Az első francia telepesek többnyire katolikusok voltak, de számos protestáns is volt közöttük, főleg hugenotta kereskedők.

A franciaországi vallási feszültségek nem voltak érezhetők Új-Franciaországban, mivel a jezsuiták készségesen együttműködtek a protestánsokkal. De sajnos az együttműködés kezdeti szakaszát a diszkrimináció időszak követte, és végül csak a katolikusokat fogadták el hivatalosan Új-Franciaország telepeseiként. Montreal eredeti neve – *Ville Marie*: Mária városa – mutatja a katolikus alapokat.

A 18. század közepén Új-Franciaországot átengedték Nagy-Britanniának, és a főleg katolikus francia kanadai családok az anglikán angol király alattvalói lettek.

Abban az időben, amikor az angloknál még léteztek a katolikusokat diszkrimináló törvények, Kanadában a korona szavatolta a vallásszabadságot a nyelvi, oktatási és kulturális szabadsággal együtt. Mindazonáltal a tolerancia és a nehézségek időszakai váltakoztak ebben a rendszerben. Az 1950-es évekig a francia közösségekben a katolikus püspökök felügyelték a társadalmi intézmények többségét.

Eközben az ország lakossága egyre nőtt, és bevándorlók több hullámát fogadta be. A 18. század vége felé angol, ír és skót telepesek érkeztek, majd a 19. század bevándorlási hulláma nyugat- és kelet-európaiakat hozott, a legutóbbi időkben pedig nagyszámú latin-amerikai, afrikai, közel-keleti és ázsiai bevándorló jött. A 20. században a világ minden tájáról Kanadába érkezett bevándorlók, menekültek között jelentős számban voltak keleti ortodoxok Kelet-Európából és a Közel-Keletről, akiknek keresztény hagyományai színesítették a kanadai vallási palettát.

Ma a kanadai keresztények több száz nyelven és dialektusban tartanak istentiszteleteket, vagyis igen gazdag, sokszínű kulturális és vallási mozaik egy-egy részeként őrzik saját kultúrájuk különböző elemeit.

Más vallások képviselői is letelepedtek Kanadában, beleértve a zsidókat, muszlimokat, szikh vallásúakat, hindukat és baháikat. Kulturális és vallási szempontból a kanadai városokat tartják a legsokszínűbbnek a világon. A hetvenes évektől a korábbi, asszimilációt támogató kormányintézkedéseket hivatalosan is felváltotta a multikulturalitás hivatalos elismerése. Az ország gazdagabbá vált a különböző eredetű állampolgárok által. Örömmel vesszük látható jelenlétüket a politikában, az oktatásban, az egészségügyben, a művészeti életben, az üzleti szférában és a vallások területén.

Több mint százötven éven át Kanada számos felekezete a szövetségi kormánnyal együtt működtette az indián bentlakásos iskolákat, amelyek a bennszülött gyermekekkel foglalkoztak – gyakran a szülők akarata ellenére –, hogy tanítsák és asszimilálják őket az európai kultúrába. Ezek az iskolák, amelyek ki akarták irtani az őslakosok nyelvét és kultúráját, gyakran a fizikai, érzelmi és szexuális visszaélések helyei is voltak. Kanada legnagyobb egyházai – a római katolikus, az egyesített, az anglikán és a presbiteriánus – mind bűnrészesek voltak ebben, ezért a legutóbbi időkben számos módon kértek bocsánatot.

Ezek az egyházak most szorosan együttműködnek a bennszülöttekkel az igazságosság, a gyógyulás és a kiegészztelődés érdekében. Legutóbb az *úgynevezett nemzeti igazság és kiegészztelődés bizottsága* keretében, amely átfogó módon igyekszik szembenézni az indián bentlakásos iskolák jelentette örökséggel.

A kanadai egyházakban a korábbi negatív tapasztalatok hatására ösztönösen is kifejlődött az együttműködés a lelkesítői szolgálat területén. Már az 1880-as évek Nyugat-Kanadájában együttműködtek a presbiteriánus, a metodista és a kongregacionalista missziók a küldetés feladatainak, kötelezettségeinek elosztásában. Ez vezetett az uniált egyházak létrejöttéhez, ez pedig lendületet adott a Kanadai Egyesült Egyház megalapításának. Az 1925-ben létrejött szervezet volt a világ első modern ökumenikus egyházi szövetsége. Alapítói úgy látták, hogy ez a szövetség adja majd az egységes keresztény vezetést a nemzetépítés folyamatában.

Manapság a szolgálatban való együttműködés sok másféle formát is ölt. Az ökumenikus lelkesítések például együtt végzik a lelkipáncsolaszolgálatát a börtönökben, kór-

házakban, az egyetemeken és a hadseregben. A hivatalos teológiai oktatás nagy része is ökumenikus iskolákban vagy társaságokban folyik ország-szerte.

Az együttműködésnek más formái is kialakultak a gyülekezetekben. Ilyen például a közös ökumenikus szolgálat, amely azt jelenti, hogy két vagy több felekezet osztozik az épületeken, a papságon, a programokon, és hetenként közösen tartanak istentiszteletet.

A Kanadai Egyházak Tanácsához (CCC) – amely az egyik legszélesebb körű és legbefogadóbb egyházi tanács a világon – huszonnégy felekezet tartozik. A szervezet magában foglalja az anglikánokat, a katolikusokat, a reformátusokat, az evangélikusokat, az evangéliumi csoportokat, a szabadegyházakat és a keleti ortodoxokat (bizánci rítusúakat és régi keletieket) is.

A tanácsot – amely a határozathozatal konszenzusos modelljét követi – 1944-ben alapították, a jelenlegi tagság a felekezeti megoszlást tekintve lefedi a kanadai kereszténység nyolcvanöt százalékát. Lényeges megjegyezni, hogy a Katolikus Püspökök Kanadai Konferenciája teljes jogú tagja a Kanadai Egyházak Tanácsának, csakúgy, mint hat evangélikál felekezet.

A Kanadai Evangéliumi Társaság (EFC) az evangéliumi és pünkösdi felekezeteket, egyházi jellegű szolgálókat és helyi gyülekezeteket kapcsolja össze. Számos egyház mind a Kanadai Egyházak Tanácsában, mind a Kanadai Evangéliumi Társaságban jelen van tagként vagy megfigyelőként. A két testület az elmúlt években egyre szorosabban működik együtt. Sok kanadai egyház két-, illetve többoldalú kapcsolatokat is ápol mind helyi, mind nemzeti szinten.

A legjelentősebb egyházi szervezeti egység a számos presbiteriánus, metodista és kongregacionalista egyházból álló Kanadai Egyesült Egyház, amelyet – mint fentebb említettük – 1925-ben alapítottak. Más együttműködési formák is léteznek: az evangélikus-lutheránus, illetve az anglikán egyház 2001-ben nyilatkozatot (*waterlooi nyilatkozat*) írt alá a teljes közösségről.

A kanadai teológiai párbeszéd része az ország tudományos életének, illetve a nemzetközi együttműködésnek.

A kanadai ökumenizmusra jellemző, hogy a hatvanas években – a társadalmi igazságosság érdekében, újító módon – több mint ötven egyházközi szervezet jött létre. A Ploughshares (Ekevas) Projekt, a Kanadai Nők Egyházközi Tanácsa, a Kairoz Ökumenikus Kezdeményezés az Igazságosságért, a Kanadai Egyházak Fóruma a Globális Szolgálatokról, illetve egyéb szervezetek segítettek az egyházakat és a kormányt, hogy elköteleződjen az összetett társadalmi ügyek mellett.

A Kanadai Ökumenikus Központot *Fr. Irénée Beaubien* alapította Montrealban 1963-ban, nagyon eleven francia és angol közegben. A központ megjelenteti például az *Ökumenizmus* című magazint, francia és angol kiadásban egyaránt. Ezt negyven országban olvashatják az előfizetők. Az intézmény érzékeny a társadalmi mozgásokra, ez megnyilvánul az új *Zöld egyház programban* is, amely minden felekezet gyülekezeteinek segít abban, hogy a teremtettségnél jobb sáfárai legyenek.

Az 1960-as évek elején a II. vatikáni

zsinat hatására Kanadában erősödött az ökumené. Már *Paul-Émile Léger* montreali bíboros 1962-es pásztorlevelében is – *Chrétien des-unis (Megosztott keresztények)* a címe – megjelent a kanadai ökumenikus látásmód és tapasztalat. Léger nem kívánta a protestánsoktól, hogy áttérjenek a katolikus egyházba, hanem a katolikusokat hívta fel: imádkozzanak az egységért, hogy az magának a katolikus egyháznak a megtérése és ébredése által történjen.

A bíboros már a II. vatikáni zsinatot megelőzően elismerte, hogy „az egységért érzett aggodalom válik a kortárs kereszténység központi kérdésévé”, és hogy „ez a mozgalom a Szentlélek kezdeményezésére született”.

Minden érvényesen megkeresztelt ember „Krisztusba illeszkedik, és egy test lesz vele” – hangsúlyozta Léger. Azt is megjegyezte, hogy Krisztus kifejezett akaratának fényében a megosztottság „botrány” és „gonoszság”. Ezért sürgette híveit, hogy imádkozzanak az egységért, és lépjenek dialógusba keresztény testvéreikkel, felismerve, hogy a megosztottságért mindkét oldal felelős.

A protestáns lelkesek és a katolikus papok közötti havonkénti találkozókról értesülve – amelyeket *Fr. Beaubien* 1958-tól kezdve szervezett Montrealban – az Egyházak Világtanácsa (EVT) úgy döntött, hogy a hitről és egyházszerkezetről szóló negyedik konferenciáját ebben a városban tartja meg 1963-ban. A sok különböző felekezetből és országból összesereglett több mint négyszázötven teológust szívélyesen üdvözölte a katolikus többségű népesség. Igazi ökumenikus alkalom volt ez. A keresztény testvériség estjén, amelyet a Montreali Egyetemen tartottak a konferencia alatt, több mint ezeröt-százán vettek részt.

1967-ben a montreali vilákiállításán Kanada fő egyházai és a Vatikán közös „keresztény pavilonban” jelent meg. A vilákiállítások történetében ez volt az első alkalom, hogy ökumenikus pavilont állítottak fel.

A II. vatikáni zsinat után és az azt követő évtizedekben más ökumenikus csoportok is alakultak, amelyeket külön is érdemes megemlíteni: az Atlanti Ökumenikus Tanács (1966), a Québeci Ökumenikus Hálózat (1982) és a Prairie Ökumenikus Központ (1984). Ez utóbbit *Fr. Bernard de Margerie* alapította Saskatoonban, hét felekezet támogatásával.

Országszerte lelkescsoporthoz és egyházi tanácsok vesznek részt a helyi ökumenében, vidéken éppúgy, mint a városokban. Sok ökumenikus kezdeményezés virágzik az országban; tevékenységük a keresztény egységért tartott imahét közös megünneplésétől a közös teológiai fakultások alapításáig és működtetéséig, a békéért és igazságosságért végzett tevékenységektől a közös kiadványok megjelentetéséig terjed.

Kanadában a vegyes házasságban élő családok tagjai az egyházi élet szerves részeként tapasztalhatják meg a keresztény egységért való munka kihívásait és áldásait is, és gyakran ők vállalnak vezető szerepet az ökumenikus szolgálatokban.

Az utóbbi időben a helyi ökumenikus összejövetelekbe, istentiszteletekbe és párbeszédbe, valamint közösségi szolgálatokba bevonták az evangéliumi egyházakat és lelkeseket is. Az evangéliumi belső normalizálódásnak a szakaszát követő-

en ma már látunk lehetőséget új párbeszédre, kapcsolatokra a történelmi egyházak és az evangéliumiak, a pünkösdi, a keleti ortodoxok és a római katolikusok között. A kanadai evangéliumi egyházak más helyi egyházakkal is kapcsolatba lépnek, keresvén a dialógus, a közös istentisztelet és a közös bizonyágtétel lehetőségét.

Az egyházaknak együtt kell szembenézniük a valósággal abban a világban, amelyben már nem olyan befolyásoló tényezők, mint korábban. Sok történelmi egyházban a tagság drámai csökkenésével is számolni kell.

A keresztény közösségen belüli különbségek – amelyek például a más vallásúak evangélizálásának szükségességét és a feladat elsődlegességét illetően állnak fenn – továbbra is az együttműködés akadályát jelentik. A vallások közötti párbeszédben azonban az elmúlt években növekedett a keresztény együttműködés súlya, és az egyházak gyakran közösen vállalják ezt a munkát.

Vajon részekre osztott-e Krisztus Kanadában? Az bizonyosan elmondható, hogy vannak megosztottságok a kanadai keresztények között. A keresztény közösség megosztott például a nők egyházi és társadalmi szerepét illetően, mint etikai kérdésekben, az abortusz, az eutanázia és az egyneműek házassága ügyében. Ezek a megosztottságok átvivnek a felekezeti határokon. Az új társadalmi kérdésekkel kapcsolatban azonban néhány vallási közösség új módon kezdett összefogni a szomszédokkal.

El kell ismerni, hogy Kanada történelmében voltak feszültségekkel teli időszakok, amikor az emberek nem voltak egymásra tekintettel, vagy közömbösebbek voltak egymás iránt. Ezen időszakokban megtanultuk, hogy a békés együttélés érdekében figyelembe kell vennünk mások értekeit.

Dogmáinkat, szervezeti formáinkat és gyakorlatunkat illetően továbbra is megosztottak vagyunk – de folytatjuk zarándokutunkat az egység felé Isten vezetésével. Az a vágyakozás, amely az 1967-es kanadai centenáriumi ünnepségekre íródott imádságban kifejezésre jut, a mai kanadai embereknek is sajátjuk:

„Olyan világért imádkozunk és élünk, amelyben minden nemzet népei egygyé válhatnak gondolatban, szóban és cselekedetben. Segíts minket, Urunk, hogy láthatóan becsületesek, tiszták és szeretetteliek legyünk egymással való kapcsolatainkban a saját környezetünkben és az egész világon. Imádkozzunk harmóniáért és azért, hogy minden lélek kiteljesedhessen nemzetünkben és minden nemzetben. Segíts minket, hogy úgy éljünk és dolgozzunk, hogy megszűnjön az éhínség, a szegénység, a tudatlanság és a betegségek, és akkor országod valóban elérkezik. Űgy legyen, ámen.”

(A szövegért a kanadai ökumenikus csoport felelős, amely azért alakult, hogy a keresztény egységért tartott 2014-es imahét forrásanyagát elkészítse.)

Az ökumeném eleje és vége

Az ökumené szerintem kalandos fogalom, és nehéz a határait definiálni. Kezdem a kezdőpontját a szívemben, a munkámban, a gondolataimban, a testvéri kapcsolataimban, és tudom, hogy hol van a vége: az igében.

Egy katolikus fenntartású iskolában tartok evangélikus hittant az alsó tagozaton. Az egyik nap megkeresett a harmadik osztályosok tanítója, hogy elkísérné-e a mi csoportunk is a katolikus hittanosokat a nemrég boldoggá avatott Sándor István szalézi szerzetes emlékkiállítására.

Mit lehet erre mondani? Protestáns hitoktatóként hittel és türelemmel nemet.

De nem mondtam. Bementem a gyerekekkel a tanterembe, és imádkozni, beszélgetni kezdtünk. Megkérdeztük az imáinkban az Urat, hogy ő hogyan döntene, és ő a samáriai asszonnyal üzent, hogy menjünk: „Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk.” (Jn 4,24) A gyerekekkel meg azt üzent, hogy az osztályközösség fontos, és induljunk együtt a kiállításra.

Elindultunk vidáman, felekezeti hovatarozás nélkül futottunk a zeburákon keresztül, hogy a hosszú sor nehogy a pirosban ragadjon. Rohantunk és nevtünk. Megérkeztünk. Hihetetlen, de voltak gyerekek,

akik a városi legeslegfőbb múzeumban még soha nem jártak, így nekik már ez a múzeumba lépés maga is élmény lett.

Az időszaki kiállítás egy nagyon kicsiny terem volt csupán. Kortörténeti dokumentumok, tárgyi emlékek sorakoztak a vitrinekben, a falakon; a megkínzott emberek utolsó emlékei. Komor zene szólt, a sarokban egy akasztófa állt sejtelmesen megvilágítva. Na nee! Felnőttek is nyomasztó volt, kilencéves gyerekeknek meg egyenesen ijesztő, de már bent voltunk, nem lehetett kifutni még udvariasan sem.

A terem közepén nagy válaszfal állt. Óvatosan elindultunk, hogy mögé nézzünk. (Felderengtek a gyermekkori szellemvasítélményeim: csak egyszer mertem felülni, akkor is elakadt, és gyalogolni kellett a műanyag csontvázak, pókok között kifelé. Ez a séta azonban varázstalanította az egész ijesztgetős vidámparki riadalmat.) Soha nem lehet tudni, hol és mi ugrik elő.

Hat kivilágított templomablakimitáció lógott a túldalolon. Rövidre szabott múzeumlátogatási időnket oda gyökerezve töltöttük el a gyerekekkel. Az ablakok színesek voltak, bibliai történeteket meséltek, kis szigetei voltak a tárlatnak minden értelemben. Hálát adtam érte!

Másnap új felkérést kaptam. A kilencedikes osztályt is el kellene vinni a kiállításra, de senki nincs, aki erre mozdítható lenne. Nem lehetne-e, hogy a tánc- és drámaórán sétáljunk el arra?

Ahogy elindultam a gyerekekkel, egy szürke felhő kerekedett a fejünk fölé. A sugarán kívül ragyogott a nap, csak a fejünk fölött esett. Már semmi rejtékajtó, csoda nem várhat! Elszomorodtam. Amíg lepakoltuk a kabátjainkat, elmeséltem a jegyzető hölgynek, hogy egy fekete felhő kísért el minket. Csak felettünk esett, de azért jó, hogy itt vagyunk.

Még tárlatvezetői díjat sem kértek tőlünk ijedtükben, szerintem ők is látták a felhőimet. Pedig ez a felhő csak azt jelentette, hogy unalmas kétszer ugyanazt megnézni, és jobb lenne saját órát tartani az iskolában.

Újabb csoda: a tárlatvezető hiteles ember volt! Olyan sok érdekes dolgot osztott meg velünk a saját életéből, hogy leültünk a gyerekekkel a földre, és tátott szájjal hallgattuk. Az utcára kiérve jöttünk rá, hogy elfelejtettük megnézni a kiállítást magát.

Az ökumenében lehet sok tudatos döntés, teológiai állásfoglalás, szeretetben elengedés, de csak az Isten tudja tartalommal megtölteni: a kereteken belül is erős várat, védelmet adni!

■ PAPP ANDREA

Szela

► A Zsoltárok könyvében hetvenegy alkalommal, Habakuk próféta könyvében pedig háromszor olvassuk ezt a kifejezést: **szela**. Jelentése: szünet, hallgatás. A bibliafordításokban ebben a formában szerepel, mert az istentiszteleteken szolgált énekeseknek és zenészeknek szóló utasítás lehetett. A mindennapi életben is így szokták használni. A 2014. évi *Evangélikus naptárban* a kilencvenéves korában elhunyt *Tarjányi Gyula* lelkész nekrológiájában ezt olvassuk: „Igehirdetéseit mély teológiai ismeret, publicitás és korszerűség jellemezte. Lelkigondozói alkat volt...” Ezt jól mutatja egy 1995-ben szívmitűtél előtt álló lelkésztestvérének írt levele is.

„Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győzelmes jobbommal támogatlak.” (Ézs 41,10)

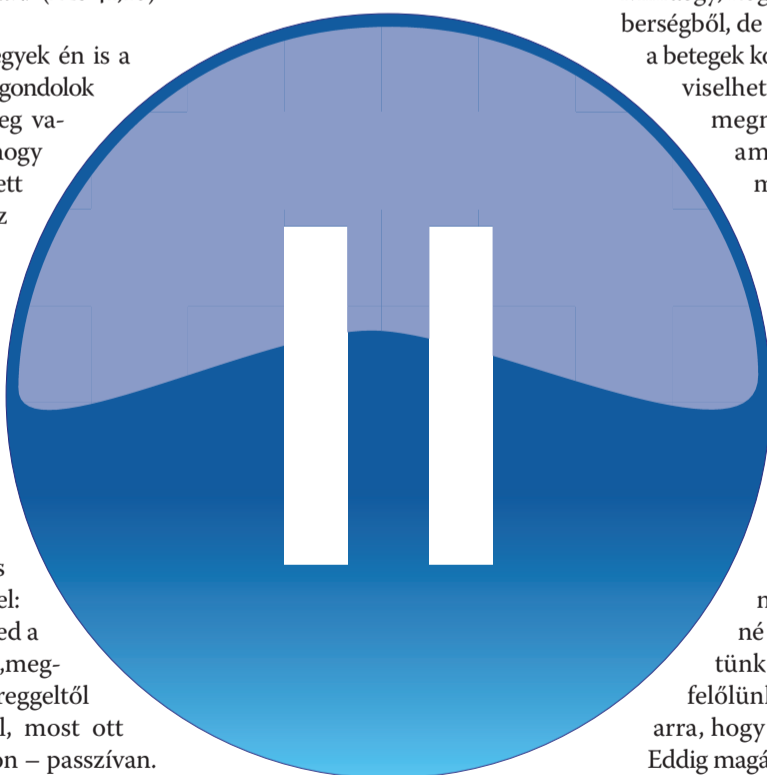
Kedves N. N.!

Lélekben veled megyek én is a kórházba. Imádságban gondolkodok Rád rendszeresen. Meg vagyok győződve arról, hogy ebben a nagyon elesett egyházmegyében és az X. gyülekezetben is még szükség van hűséges szolgálatra. Isten tudja, mit miért tesz. Engedd meg, hogy néhány gondolatomat leírjam.

Az utóbbi években, de lehet, hogy azelőtt is, felpörgetett életritmusban éltél és dolgoztál. Lírai képpel: szinte két végén égetted a gyertyát. Most Isten „megálljt” parancsolt. Aki reggeltől éjszakáig aktív voltál, most ott fekszel a kórházi ágyon – passzívan. Tűröd, hogy történjen veled valami. Olvasd el a jól ismert Túrmezei-verset, amit mellékelek (*Ha nem teszek semmit sem – Betegeinknek*). Én nagyon szeretem ezt a verset, mert megmutatja életünk „passzív” szakaszainak értelmét – Isten felől nézve.

Amikor mi a zsoltárokat olvassuk, ezt folyamatosan tesszük. Azaz kihagyjuk ezt az időnként élénk kerülő szót, hogy **szela**. Talán azért, mert a hívek nem értik, de még inkább tudat alatti indítékból. Mi csak a folyamatosságot tudjuk elképzelni. Az

életet – állandó hajszában, munkában, tevékenységben, stresszben. Szela nélkül.

Istennek azonban más a gondolata és a terve. Időnként beiktat az életünkbe egy-egy szünetet. Ilyenkor abbamarad az ének. Szünet van. Csend van. Legfeljebb az egyik kis húros hangszer vékony hangja szólal meg néha. De ez a szela, ez a csend nagyon kell! Áldott alkalom Istentől arra, hogy rájójek: nem lehet, nem szabad végigrohanni az életet. Néha meg kell állni. Néha csendben kell lenni. Ilyenkor Isten megmutatja, hogy az élet nélkülünk is megy tovább.

■ GYUSZI

Így imádkoztak...

Flakkus Alkuin

Ezerkétszáz éve, 814-ben halt meg Flakkus Alkuin angolszász tudós, akit Nagy Károly frank király az aacheni udvari iskola vezetésével bízott meg. Élénk levelezésben állt korának legjelentősebb szellemi vezetőivel, de házajával is fenntartotta kapcsolatait. 796-tól mint a tours-i kolostor vezetője a kolostor iskoláját az egyházi tudományos képzés központjává tette. Tanácsára a király elrendelte, hogy a székesegyházak és kolostorok mellett iskolákat is működtessenek. Sokat tett a bencés szerzetesség megerősödése érdekében, bár maga nem tett szerzetesi fogadalmat.

KORABELI METSZET – ISMERETLEN MŰVESZ ALKOTÁSA

Magyarázatot írt Mózes első könyvéhez és János evangéliumához. Javított szöveggel megjelentette a latin nyelvű Bibliát, a *Vulgatát*.

Imádsága ma is aktuális: „Istenünk, Szentlelked kegyelmével híved szívébe árasztottad a szeretet adományát. Add meg nekünk, hogy téged igazán szeressünk, és testvéreinknek tetszésed szerint szolgáljunk. Ámen.”

Schönau Erzsébet

Elisabeth von Schönau német nemesi családban született. Tizenkét éves korában lépett be a Benedek-rend schönau (Hessen) kolostorába, 1147-ben tett fogadalmat. Sokat betegeskedett. Lelki élményeit részben maga, részben apácátársai jegyezték fel. Így mintegy százötven kézirat maradt fenn. A középkori misztika képviselője volt. 1157-ben a kolostor főnöknőjévé választották. Lelkiségeben fontos szerepet játszott a liturgia. Szívén viselte az egyház és a szerzetesség ügyét. Nyolcszázötven éve, 1164-ben, harmincöt éves korában halt meg.

Imádsága ma is aktuális: „Uram, átadom neked minden benső félelmemet. Most, amikor jóságod olyan gyengéden ölel magához, bízom abban, nincs olyan bűnöm, amely kegyelmedet eljászhathatná. Ha te nem segítenél, Uram, újra szorongás kötné gúzsba lelkeket. Ámen.”

■ MADOCSAI MIKLÓS

A SCHÖNAUI KOLOSTOR ERZSÉBET-OLTÁRA

HETI ÚTRAVALÓ

„A törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által jelent meg.” (Jn 1,17)

Vízkereszt ünnepe után a 2. héten az Útmutató reggeli és heti igéi az Ó- és Újszövetségben is Isten akaratát közlik, amely Jézus Krisztusban lett látható. Ő világosságot hozott a világra, s életet hozott nekünk. „Jézus Krisztus a láthatatlan Isten képe: minden őáltal és őre teremtett, és őbenne áll fenn minden.” (Kol 1,15–17; LK) Tudhatjuk: Isten „azt akarja, hogy” (1Tim 2,4); s „a törvény nevelőnk volt Krisztusig, hogy” (Gal 3,24). „Ha te meg nem tartasz, Uram Isten, hiába vigyáznak a mi szemeink?” (GyLK 761) Jézus dicsősége megjelent e világban: „Töltsétek meg a vedreket vízzel. (...) Most merítetek, és vigyetek a násznagynak. (...) Ezt tette Jézus első jelként a galileai Kánában, így jelentette ki dicsőségét, és tanítványai hittek benne.” (Jn 2,7.8.11) Dr. Luther írja: „A víz borrá változtatása azt jelenti, hogy Jézus a törvény értelmét megédesítette. A törvény őt követeli, és hozzá utal, hogy kegyelme a hitben újjászüljön, s igazi jó cselekedetek végzésére képesítsen.” Pál ilyeneket említ Isten akaratoként: „A szeretet ne legyen képmutatás. (...) A szentekkel vállaltok közösséget szükségükben, gyakoroljátok a vendégszeretetet.” S együtt „örüljétek az örülőkkel!” (Róm 12,9.13.15) Mózes a törvény megtartására inti és emlékezteti népét: a Sínai-hegynél álltatok, és „a tűz közepéből az Úr beszélt hozzátok... Kijelentette nektek szövetségét, amikor megparancsolta, hogy tartsátok meg a tíz igét...” (5Móz 4,12–13) Jézusunk nem betű szerint értelmezte a nyugalom napjának törvényét (lásd 5Móz 5,15), amikor tanítványai kalászkokat téptek szombaton (mert: 2Kor 3,6). „A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért; tehát az Emberfia ura a szombatnak is.” (Mk 2,27–28) Mi ne értsük félre Isten akaratát; ószövetségi igéinek érvényességéről így szól Jézus: „A törvényt és a prófétákat Jánosig hirdették, azóta az Isten országának örömhírét hirdetik... De hamarabb elműlik az ég és a föld, mint hogy a törvényből egyetlen vessző is elveszne.” (Lk 16,16–17) Az apostoli gyűlés ezt a határozatot küldte írásban s szóban is az Antiókiában élő gyülekezetnek: „...a Szentlélek jónak látta, és vele együtt mi is úgy láttuk jónak, hogy ne tegyünk több terhet rátok annál, ami föltétlenül szükséges: hogy tartózkodjatok a bálványáldozati hústól, a vértől, a megfuladt állattól és a paráznaságtól.” (ApCsel 15,28–29) Jézus titokban ment fel Jeruzsálembe a puszta vándorlás emlékére tartott lombosítórünnepre (lásd 3Móz 23,39–43), ahol keresték, és ellentétes véleményeket suttoztak róla a tömegben. Némelyek szerint ő jó, de mások szerint: „Nem az, sőt félrevezeti a népet.” (Jn 7,12) Szerinted? Mózes megvallotta halála előtt: „A Sínairól jött az Úr, a Széiről ragyogott rájuk... Mennyire szereti népét!” (5Móz 33,2–3) Ő lett királyuk, s Mózes közvetítésével törvényt adott gyülekezetének örökségül, amelyet Isten embere is megáldott. Mi is kérhetjük: „Áldj meg minket, Uristen, / A te jóvoltodból, // Kegyelmezz meg nekünk!” (EÉ 323,1.2)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Zöldike

Egyike a leggyakoribb madarainknak. Aki télen eteti, biztosan jól ismeri őket.

Valamivel nagyobb a verébnél. A hím felül szürkével árnyalt sötétzöld színű. Farcsikja, felső farkfedői és alsóteste sárgászöld. Kézevezőinek külső zászlaja élénk sárga, ez ültében és röptében egyaránt jól látszik. Sárga a szélső faroktollak tövi része is. A tojó színei egyszerűbbek.

Zöldikével egész évben találkozhattok. A költési időben ritkás erdőkben, parkokban, öreg temetőben, nagyobb kertekben mindenütt előfordul.

Amikor megérkezik a tavasz, kialakulnak a párok, és költéshez látnak. Évente kétszer – áprilisban és a nyár folyamán – raknak fészket és nevelnek fiókákat.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

szülők elnyelik. Később, amikor már nagyobbak a fiókák, etetés után kifordulnak a fészkekből, és úgy ürítenek.

A már kirepült fiatalok többedmagukkal a környéket járják, és együtt

A hímek nagyon szépen trilláznak, néha a levegőbe emelkedve nászrepülnek, denevérekre emlékeztetően csaponganak a költőhely felett. Gyakran hallatják a madarászok által nagyon találóan zsirozásnak nevezett „zsiíííír” hangjukat.

A fészket növényi szálabból, mohából, száraz levelekből, vékony gyökérdarabkákból a tojó egyedül építi. Ezt párja néha énekelve kíséri.

Mindig alacsonyán fészkelnek. Kedvelik a túlevelűeket, de találtak zöldikéket fára felfutó repkény között, galagonya- és rózsabokorban is.

A fűszálakkal, szőrrel és tollakkal bélelt fészkekben ülő fiókák örökké éhesek. Szüleik a begyükben tárolt, nyállal kevert, felpuhult magokkal és zöld növényi részekkel etetik őket. A fiókák ürülékét az első napokban a

keresik fel azokat a helyeket is, ahol ihatnak, fürödhetnek. Ősszel azután nagyobb csapatokba verődve járják a határt – más pintyfélékkel együtt például a napraforgótarlókon keresgélnek az elhullott szemeket.

A hazai állomány egy része télire délebbre költözik, de helyettük északabbról érkeznek vendégek hozzánk.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Hány tojás van egy-egy zöldikefészkekben?
2. Mennyi idő alatt kelnek ki a fiókák?
3. Mit gondolsz, hány pár él hazánkban?

Válaszok: 1. többnyire öt; 2. 12-14 nap alatt; 3. becslések szerint ötszázszáz.

Simeon és Anna

A mózesi törvények azt írták elő, hogy a fiúgyermeket születésük után negyven nappal el kellett vinni a jeruzsálemi templomba hálaadás céljából, illetve a szülőknek állatáldozatot is be kellett mutatniuk. József és Mária is így tettek.

Élt a fővárosban egy ember, akit Simeonnak hívtak. Istennek tetsző életet élt, és nagyon várta a Megváltó eljövételét. A Szentlélektől egyszer azt a kijelentést kapta, hogy addig nem fog meghalni, amíg a saját szemével nem látta a Messiást.

Amikor Máriaék Jeruzsálembe értek, Simeonnak azt sugallta a Lélek,

hogy azonnal menjen a templomba. Ott aztán a gyermeket megpillantva rögtön tudta: ő az, akire várt. Karjába vette, és hálát adott az Istennek: – Most bocsátod el, Uram, a szolgádat ígéreted szerint. Mert meglátták szemeim az üdvösséget, a Fiadat. Minden nép megváltója leszel, a pogányoknak világosság, a népednek pedig dicsőség.

Jézus szülei nagyon elcsodálóztak, amikor ezt hallották. Simeon megáldotta őket.

Volt a templomban egy prófétanő is. Annának hívták, nagyon idős volt már. Csak hét évet élt házasságban,

mivel férjhezmenetele után a férje hamar meghalt. Amikor találkozott Máriával, Józseffel és Jézussal, már nyolcvannégy éve özvegy volt. A templomban élt, éjjel-nappal böjtölt és imádkozott, így szolgált ott.

Az Isten Fiát megpillantva ő is rögtön tudta, hogy a Megváltót látja. Akárcsak Simeon, ő is boldogan adott hálát a Teremtőnek ezért az örömrért, majd mindenkinek elmondta a jó hírt.

Kikkel kapcsolatosak az alábbi meghatározások? Írjátok őket a megfelelő helyre!

prófétanő • a Szentlélek üzenete • József és Mária megáldása • böjtölés
jó hír továbbadása • egy régi ígéret beteljesedése

Simeon:

.....

.....

Anna:

.....

.....

Névkereső

1. Az etióp kincstárnokot megkeresztelő tanítvány.

- a) Filemon
b) Fülöp

2. Római helytartó Júdeában, aki Pált kihallgatta és két évig börtönben tartotta.

- a) Félix
b) Fesztusz

3. Éli főpap fia, aki testvérel, Hofnival együtt visszaélt papi jogaival, és nem törődött a néppel.

- a) Filemon
b) Fineás

4. Diakonissa Korinthus kikötővárosában, akit Pál a római keresztények figyelmébe ajánlott.

- a) Fanni
b) Fébé

5. Egy kolosséi férfi, akit Pál levélben arra kér, hogy vegye vissza a megszökött, de megtért rabszolgáját.

- a) Filemon
b) Fülöp

(Megfejtések: 1. b, 2. a, 3. b, 4. b, 5. a)

MINDENNAPOK HITE – GAL 4,1–7

Gyámság alól szabadságra

Nem csak a magyar történelemben fordult elő, hogy kiskorú fiúnak kellett volna elfoglalnia a királyi trónt. Ilyenkor a kiskorú mellé gyámot rendeltek. A kirendelt gyám a gyámolt gondviselője, vagyonának megbízott kezelője és királyi hatalmának gyakorlója lett. Ez a gyámok sokszor jelentett kellemetlen terhet a gyámoltaknak. Kénytelen volt engedelmessé válni, és gyakran érezte magát kiszolgáltatottnak, sőt megaláztatottnak.

Arra is vannak példák, hogy a gyámok sem töltötték be mindig tisztességesen a rájuk bízott hivatalt. Néha saját hatalmuk kiterjesztésére használták föl, máskor a rájuk bízottak „rossz szellemeivé” váltak, és gonoszul befolyásolták őket. Nagy megkönnyebbülést jelentett, amikor a gyámoltból felnőtté váló trónvárományos véglegesen átvehette a hatalmat, lerázva a gyámot és gyámkodását.

Furcsának tűnhet, de Pál apostol a gyámkodás képének segítségével magyarázza meg, hogy mit is jelent számunkra a karácsony ünnepe. Fel-tűnik ugyanis, hogy az egyébként olyan fontos leveleiben egyetlen szót sem ejt Jézus születéséről.

Míg a két evangélista, Máté és Lukács bőszesen és részletesen írja le a betlehemi történetet, addig Pál meg sem említi az Augustus-féle „népszámlálást/adóösszeírást”, Máriát és Józsefet, az angyalok énekét, a pásztorok bizonyágtételét, a napkeleti mágusok megjelenését. Ellenben azt mondja, hogy mi, emberek gyámság alatt voltunk, mert idegen erők és hatalmak uralmuk alatt tartottak bennünket. Nem engedték, hogy felnőttekké váljunk. Ránk erőltették a saját hatalmukat, és valóság-gal gúzsba kötöttek bennünket. Egy-szóval: visszaéltek a hivatalukkal, és rabságban tartottak bennünket. Vagy – ahogy ezt Pál fogalmazza – *semmben sem különböztünk a rabszolgáktól, akiknek semmi döntési lehetőséjük nincsen, sem akaratauk beteljesedését nem is remélhetik.* Pál „a világ elemeinek” nevezi őket, amelyek ma is uralkodnak fölöttünk – még ha más néven is.

Gondoljunk csak a világpolitikai történésekre, amelyek nemcsak mint egyént, hanem mint népet-nemzetet is kézben tartanak bennünket. Hány-szor vesszük észre, hogy mi másként döntenénk, de „a világpolitika kényszerere” sokszor talán a saját véleményünkkel éppen ellentétes döntést elfogadására kényszerít bennünket.

Vagy vegyük a mára teljesen méltatlanul eluralkodott tömegtájékoztató eszközöket – az úgynevezett médiát. Nem kell ahhoz különösebben tanulni lenni, hogy észreveggyük például a szíriai áldatlan polgárháború tragédiájának sötét hátterét, az ukránok dilemmájának okát vagy a jelenlegi magyar politikai helyzet sajtóbéli tökéletes eláztatását. Nyilván milliók látják, hogy itt manipuláció áll a háttérben, a média mégis fenntartja magának a jogot, hogy egyedül és kizárólag az ő látása érvényesüljön, senki másé! (Zárójelben jegyzem csak meg, hogy a német média elől jár ebben az arrogáns egyoldalúságban.)

Lehetetlen észre nem vennünk, hogy mennyire függünk a munkapiactól és változásaitól. Vagy hogy milyen nagy hatalma van az élet min-

den területén eluralkodó pénzvila-gnak. Talán kevesen tudják, hogy *Kossuth Lajos* már csaknem kétszáz évvel ezelőtt megjövendölte, hogy a világ sorsát a jövőben nem hadseregek és kormányok fogják irányítani, hanem a pénzintézetek és a banko-sok. Nem gondoltuk volna, hogy mára ennyire igaza lesz a nemzet nagy alakjának!

De gondolhatunk mindarra is, amit Pál éppen galáciai levelében „a test cselekedeteinek” nevez: ellensé-geskedés, viszálykodás, harag, önzés

Napoleon-szerű zseniális hadvezér jött el, hogy ellenállhatatlan seregé-vel szétverje minden ellenségünket. Hanem a nagy örömet hirdették, amelynek hordozója és garanciája Mária fia, a Megváltó, a Gyerme-k. Aki anyától született. Éppen úgy, mint bármelyikünk.

Hogy ezt a maga teljes valóságában fölfogjuk, érdemes elgondolkoznunk, és rá kell csodálkoznunk! Hát nem azt tanúsítja az emberiség története, hogy időről időre mindig felbuk-kantak nagy hősök, szabadulást ígé-

ja, hogy *Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.* (Fil 2,10–11)

Vége a gyámságnak, az emberré lett Jézus Krisztussal együtt szabad fiakká lettünk. Ennek örömmünnepe karácsony.

De egy másik szemszögből is nézi Pál azt, ami karácsonykor történt. Való-szerűleg a Szentírásban senki más nem tudott olyan lelkesen a Szentlé-lekről és munkájáról bizonyágot tenni, miként éppen ő. Elég, ha *Ró-*

„*Abbá, Atya!*” Tegyük ezt örömmel és felszabadult szívvel. Hálával Isten iránt, mert kiszabadított bennünket az egyre terhebbé váló gyámság alól. Ahogy Pál biztat: *„Azért nem vagy többé (rab)szolga, hanem fiú.”* Teljes jogú és értékű Isten-gyermek.

Gondold el, hogy micsoda pompá-
val ünnepelték a történelem folya-
mán gyámságból való kiszabadulásu-
kat a volt kiskorú királyvárományo-
sok! Örömiük határtalan volt, hogy
végre szabadon gyakorolhatták kirá-
lyi jogait. Karácsony arra biztat
bennünket, hogy valójában ilyen
boldog, vidám, felszabadult szívvel
ünnepezzük az egykori Gyerme-k-
király trónra lépését. Akivel együtt
lettünk felnőttekké, Isten gyermeke-
ivé. Nagy családjába betago-lódott
fiavá.

Szép szokásunk, hogy ezen az ün-
nepen szeretteinknek, barátainknak
juttatunk valamit abból az örömből,
amely eltölt bennünket. Még akkor
sem megvetendő ez a szokás, ha
tudjuk, hogy az ajándékok körüli lá-
zas tülekedés gyakran elfeledtet-
lünk karácsonyi örömiünk eredeti
forrását. És megelégedünk arról,
hogy ki szabadított fel „a világi ele-
mek” gyászos gyámságából. Isten
Lelkének segítségével elnyert szabad-
ságunkat kell újra meg újra megün-
nepelnünk. Érdemes Pál ujjongásá-
ban is részt vennünk: *„Mert nem kap-
tatók szolgaság lelkét ismét a félelem-
re, hanem a fiúságnak Lelkét kapták,
aki által kiáltjuk: Abbá, Atyám!
(...) Ha pedig gyermekek, örökösök is,
örökösei Istennek, örökösársai pedig
Krisztusnak...”* (Róm 8,15–17)

Félreértenénk Pált, ha ezeket az uj-
jongó szavait úgy értelmeznénk,
hogy Isten fiain most már gügyögő,
virgonc fiúcskákát kell értenünk. Pál
a kiskorúság alól felszabadult fel-
nőtt fiakra gondol, akik tudatában
vannak annak, hogy a felnőtté válás
felelősségvállalással is együtt jár. Az
Efezusi levél pontosan körül is írja,
hogy ez mit jelent: *„...eljutunk... a fel-
nőttkorra, a Krisztus teljességét elérő
nagykorúságra, hogy többé ne le-
gyünk kiskorúak, akik mindenféle
tanítás szelében ide-oda hányód-
nak...; hanem... növekedjünk fel sze-
retetben mindenestül öhozzá, aki a
fej, a Krisztus.”* (Ef 4,13–15)

Már csak ezért sem lenne szabad
karácsony ünnepéből valami gyerme-
keknek való ünnepélyt csinálnunk
idillikus „szent családdal” meg miegy-
mással körítve. Az egyik kortárs ró-
mai katolikus püspöktől olvastam,
hogy karácsony egyáltalán nem a kis-
gyermeké, hanem a felnőtté válás ün-
nepe. Hát nem így nevezzük azokat,
akik a gyámság alól felszabadultak?

Ünnepeljünk hát felnőttekként,
akik tudják, hogy Isten ezzel felelő-
sekké is tett minket. Hogy szavaink-
kal, de főleg életvitelünkkel róla, az
Atyáról valljunk ország-világ előtt!
Aki nem hallgathatunk szegyenlő-
sen, hanem mint akiket a Szentlélek
űz, hajt, valljunk a bennünket felsza-
badító Atyánkról.

S ha karácsony ünnepe azt a kér-
dést szegezi mellünknek, hogy
mennyire látszik meg rajtunk ez a fel-
nőtté válásunk – akkor merjünk
őszintén és bátran szembenézni ma-
gunkkal a tükörben. És visszakérdez-
ni, hogy nem mondtunk-e csődöt eb-
ben a felelősségvállalásban. Ez is
hozádoka lehetne karácsonyi ün-
neplésünknek...

Amen.

■ GÉMES ISTVÁN

BILL SUMNER FELVÉTELE

és széthúzás. Mennyire nemcsak el-
uralkodnak rajtunk, de tönkre is te-
hetik legjobb kapcsolatainkat is! No
és hány kortársunk fut a csillagok ál-
lítólagos diktálása szerint? Mondhat-
ja-e még magát szabad, felnőtt em-
bernek az, aki naponként idegesen a
horoszkópot lesi, vagy az egyiptomi
álmoskönyvet vigyázza minden lépé-
sénél?

Ha Pálra figyelünk, realisan be-
 kell vallanunk, hogy „a világi elemek”
alá vagyunk „vetve szolgaságra”. Aki
ezt tagadja vagy elbagatellizálja, az
homokba dugja a fejét, és se lát, se
hall. Az megszokta a kiskorúságot, és
ezt a természetellenes állapotot tart-
ja normálisnak.

Pedig Isten szabadnak teremtett
minket. Hova lett ez a szabadság? El-
jártottunk minden lépésünkkel,
amellyel az Istenre figyelés szabadsá-
ga helyett inkább botorkáltunk kis-
korúként a világi elemek rabságában.
Ezt elégelte meg Isten, és elküldte
hozzánk a Fiát. Ez a mondat – főleg
karácsonytájt – nagyon könnyen
hangzik el az ajkunkon. Csak éppen
Pál nem látja ezt olyan magától érte-
tődőnek. Két gondolattal okolja meg
a maga látását.

Az első igen furcsának tűnhet.
Azt mondja ugyanis, hogy Isten sza-
badításunk végett nem valami nagy
és erős hőst küldött el, hanem egy
magatehetetlen kisgyermeket. A bet-
lehemi éjszaka egén nem azt harsog-
ták az angyalok, hogy valami Nagy
Sándor-, Caesar-, Augustus- vagy

rő ideológiáikkal? Az ilyenek elvárá-
sa mindig az volt, hogy nekünk el kell
fogadnunk az ő gondolataikat, és
hozzájuk hasonlókka kell lennünk.

Gyermekekoromban azt kívánták
tőlem, hogy legyek olyaná, mint azt
az akkori politikai, társadalmi rend-
szer megkívánta. Fiatalon kommuni-
stává kívántak változtatni. Legyek
olyanná, mint az ő nagy embereik és
ideológiájuk, mintegy épüljek belé-
jük, szívük meg magam lenni. Gond-
olkodnom sem kell. Nem is szabad,
mert akkor esetleg ellenük fordulha-
tok...

Ezzel szemben a betlehemi gyer-
mekben Isten lett olyaná, mint
amilyen én vagyok. Emberré lett,
megalázva magát. Ez Pál apostol tu-
lajdonképpen karácsonyi üzenete.
Nem nekünk kellett megerőltetnünk
magunkat, hogy kiharcoljuk a nagy-
korúságot jelentő szabadságot. Ha-
nem ő alázta meg magát, hogy Jézus
emberi alakjában megmutassa, hogy
ő mennyire közel jött hozzánk! És
nemcsak közel jött, hanem *velünk is
van*, ahogy karácsonyi látomásában
József is meghallhatta: *„Szül pedig fi-
at, és annak nevét Immanuelnek ne-
vezik, a mi azt jelenti: Velünk az I-
sten.”* (Mt 1,23; Károli-fordítás)

Velünk, tehát értünk, mellettünk,
a mi oldalunkon áll, a pártunkat
fogja, érdekli a sorsunk, be is tartja,
amit ígért nekünk. Megszabadít,
ami már a „Jézus” névben is benne
van. Ezért ujjong Pál egy másik leve-
lében, és hívja föl olvasóit, hogy ene-
k a „Jézusnak nevére minden térd
meghajoljon... És minden nyelv vall-

mai levelének 8. fejezetét olvassa az
ember. Ott úgy vall Isten Szentlelké-
ről, mint ellenállhatatlan erőről, aki
hajtja, űzi, kergeti az embert, és
nem hagy neki nyugtot addig, amíg
csak bizalmat nem érez Isten iránt.
Ezért mondhatja, hogy akiben nincs
a Krisztus Lelke, az nem az övé.
Vagy azt is, hogy *„akik az Istent sze-
retik, minden a javukra van”.* És:
*„...akiket Isten Lelke vezérel, azok I-
stenné fiai.”*

Csak akiket Isten Lelke űz, csak
azok jutnak el oda, hogy azt az Istent,
aki Jézusban emberré lett, „Atyának”
szólítsák. Olyan folyamatot indít el
bennük, amelynek végén rájönnek
arra, hogy ezt a vallomást önmaguk-
ból nem tudják kipróbálni. Mi, em-
berek hajlamosak vagyunk arra,
hogy Istent távoli kényúrunk tekint-
sük, akivel jobb nem kikezdeni, mert
azt nem ússza meg az ember meg-
torlás nélkül.

Ezért tartozik hozzá karácsony
méltó megünnepléséhez az is, hogy
könyörgünk Isten Szentlelkéért. Ad-
jon erőt, hogy a betlehemi Gyerme-
kben ne csak a magatehetlent, az
ápolásra és gondozásra szorultat
lássuk. Luther szerette ismételtlen
megállapítani, hogy sokan csupán
pelenkanézést végeztet zárandokolnak
el Betlehembe. Nem a pelenka teszi
ünneppé a betlehemi zárandoklatot,
hanem a lehetőség, hogy a ma szü-
letettben magát a testet öltött Istent
lássuk.

Vegyen hatalmába bennünket a
Lélek, hogy minden behatárolás
nélkül, tényleg önfelédten kiált-
suk:

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A MAGYAR RÁDIÓBAN

Bemutatkozik
a Sztehlo-iskola

A Magyarországi Evangélikus Egyház történetében először nem valamelyik gyülekezet, hanem egy oktatási intézmény bízott meg a január 26-i rádiós istentisztelet megszervezésével és lebonyolításával. Ennek a ténynek nagyon fontos üzenete van: egyházunk komolyan veszi és fontosnak tartja azokat a missziói szolgálatokat is, amelyek nem egy egyházközség kezei között folynak.

Ennek a missziói szolgálatnak a legnagyobb területét az oktatási intézményeink adják, hiszen jelenleg ország-szerte tizenhétezer óvodás, általános, illetve középiskolás jár evangélikus fenntartású óvodába, általános iskolába vagy gimnáziumba. Mindez óriási lehetőség és óriási felelősség is egyházunk és az ott szolgáló lelképásztorok számára. Békéscsabától Sopronig, Nyíregyházától Szombathelyig tanulnak diákok evangélikus intézményekben, és ezekben kiemelt cél – a színvonalas oktatás mellett – a fiatalokat megismertetni Isten igéjével. Kiemelt cél, hogy olyan diákokat neveljünk, akik képesek ebben a nagyon zaklatott korban helyesen dönteni, szociálisan érzékeny életet élni, másokat elfogadni, tisztelni és szeretni.

Ebben a szolgálatban viszonylag új résztvevő a Budapest XVIII. kerületében, Pestszentlőrincen található Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium. Az intézmény 2011-ben nyitotta meg kapuit, s napjainkban már közel kilencszáz óvodás, általános iskolás és gimnazista jár hozzánk.

Iskolánk igen sokszínű, diákjaink nagyon különböző lelki, szociális és anyagi háttérből érkeznek. Ez a fajta

sokszínűség sokszínű lelképásztori szolgálatot is kíván. Ennek igyekszik legjobb tudása szerint megfelelni az iskola két lelkésze, *Deák László* és *Győri Dávid*, akik a január végi rádiós istentiszteleten is szolgálni fognak.

Pestszentlőrincen szépen megvalósul a templom és az iskola egymást építő és erősítő szolgálata. Ez nemcsak a kedvező földrajzi helyzetnek köszönhető – egymás mellett van a gimnázium és a templom –, hanem ennél sokkal mélyebb gyökerei vannak. Minden hétfő reggel kétszer is megtelik a pestszentlőrinci evangélikus templom diákokkal, s a gyülekezet és az iskola lelkészei kölcsönösen vállalnak szolgálatot egymásnál.

Evangelikus istentisztelet a Kossuth rádióban

Január 26-án, a vízkereszt ünnepe utáni 3. vasárnap 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a pestszentlőrinci evangélikus templomból. Igét hirdet *Deák László* iskolalelkész.

Havonta vannak előadások, beszélgetés a gimnáziumban, amelyeken az iskola pedagógusai mellett a gyülekezet tagjai is részt szoktak venni.

Olyan istentiszteletet szervezünk a vízkereszt utáni harmadik vasárnapra, amelynek mi magunk is vagyunk: színeset, lendületeset, fiatalokat és idősebbeket egyaránt megszólító alkalmat, középpontban Isten igéjével.

Ikaroszként érte a vég az ISON üstökös

A Naprendszer vándorai, az üstökösök közvetlen kozmikus környezetünk peremvidékéről származnak. A szomszédos csillagközi térben fellépő gravitációs hatások miatt sodródnak a bolygórendszer belső térségei felé.

Pályájuk lehet elliptikus: az ilyen üstökösök vagy néhány évenként-évtizedenként vissza-visszatérnek, vagy évmilliók telnek el a következő megjelenésükig. De futhatnak para- vagy hiperbolapályát is: ebben az esetben mindössze egyetlen alkalommal áll módunkban meglátni őket, majd mindörökké eltűnnek a távoli űrben.

Aki látta a híres-neves Halley-t vagy a kilencvenes évek derekán feltűnő kométákat, a Hyakutakét és a Hale-Boppot, tudja, mit várhat egy igazán fényes üstököstől. Éppen ezért valahányszor remény látszik egy nem kizárólag távcsővel megfigyelhető égitest felbukkanására, gyakor-

ta elhangzik „az évszázad üstököse” minősítés. Mivel azonban várható maximális fényességük nem jelezhető előre kellő pontossággal, ez legtöbbször hiú ábránd marad. Így járunk tavaly a C/2011 L4 (PAN-STARRS) jelű kométával is, melyről lapunk 2013/11. számában írtunk.

Mindennek hátterében egy fizikai folyamat húzódik meg: a Naphoz (és a legnagyobb abszolút fényességéhez) közeledő üstökös magjából – amely porból és jégből áll – az egyre jelentősebb hőhatás révén egyre több anyag távozik, így megnő a magot körülvevő kóma mérete, és látványossá válik az üstökösre jellemző csóva. Ha azonban ezek a folyamatok nem az előre jelzetteknek megfelelő intenzitásúak, akkor csak kisebb-nagyobb távcsővel látható, csillagászok által megfigyelhető égitest marad az üstökös.

De rosszabbul is járhatnak a megfigyelők. Ahogyan például az ISON – hivatalos jelzete alapján C/2012 S1 – esetében történt, mely újólág pályázott az elmúlt időszak leglátványosabb kométájának címére. A becslések alapján nem is alaptalanul! Napközelsége alatt központi égitestünk-től mindössze 1,2 millió kilométerre haladt el. Ez csillagászati értelemben roppant kis távolságnak számít. Az erőteljes hőszugárzás és a jelentős gravitációs erő egyaránt közrejátszott abban, hogy a 2012-ben felfedezett üstökös magja darabjaira szakadt, így nem láthattuk szabad szemmel a Naptól távolodva.

Ikaroszként érte a vég az ISON-t, így továbbra is várunk kell, hogy ismét egy valóban fényes égi vándor ragyogjon a bársonyfekete éjszakai égbolton.

■ REZSABEK NÁNDOR

A protestáns szabadegyetem konferenciája

Az Európai Magyar Protestáns Szabadegyetem idei akadémiai napjait május 26–31. között Berekfürdőn, a Megbékélés Háza Református Konferenciacentrumban tartja. A konferencia témáját – *Nemzedékváltások* – szakavatott előadók tárgyalják az egyház, a család, a történelem, a tudományok, a szubkultúra, az irodalom és a gazdaság vonatkozásában. Szokás szerint reggeli áhítatok ve-

zetik be az előadásokat, a munkacsoportokat és a kerekasztal-beszélgetést. A nyitóáhitatot *Bölcskei Gusztáv* tiszántúli református püspök, a zsinat lelkészi elnöke, a pénteki áhitatot *Bosák Nándor* római katolikus megyés püspök (Debrecen-Nyíregyháza) tartja. Az áldozócsütörtöki istentiszteleten *Laborci Géza* nyíregyházi evangélikus lelkész hirdeti az igét. Az esti kultúrműsorban hangver-

seny, Weöres Sándor-émléket, filmvetítés és egy előadás szerepel magyar katonák harcairól a száz éve kitört első világháborúban. A résztvevők egy délutáni kiránduláson meglátogatják a Tisza-tavi ököcentrumot is.

Érdeklődni, jelentkezni március 31-ig lehet *Haraszi Dóránál*: Olta-lom Szeretetszolgálat, 4400 Nyíregyháza, Kassa köz 3.; telefon: 42/500-946; e-mail: haraszi.do@gmail.com

Ökumenikus világimnap konferencia

Éltető forrás a pusztában – fókuszban az egyiptomi keresztények címmel ökumenikus világimnap konferenciát tartunk január 25-én 10 és 14.30 között Budapesten, a MEÖT székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.). A március első péntekén esedékes világimnapra felkészítő konferencián az ország ismertetésére, bibliatanulmányra, illetve az istentisztelet kreatívabbá tételéhez hasznos ötletek megosztására kerül sor. A nyomtatott anyagokhoz is hozzájuthat az, aki ellátogat e felkészítő konferenciára. Jelentkezés: oikumene@meot.hu vagy telefonon: 1/371-2690, faxon: 1/371-2691. Jelentkezési határidő: január 22.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Istentiszteleti rend • 2014. január 19.

Vízkereszt ünnepe után második vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Jn 2,1–11; 2Móz 33,17b–23. Textus: 1Tim 2,3–7. Énekek: 358., 338.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (szlovák-magyar nyelvű, úrv.) Kónya Attila, liturgus: Gulácsiné Fabulya Hilda; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Blatniczky János; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Megyeri Klub, Megyeri út 207.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., kantátazenés istentisztelet) Pataki Albert; du. 6. (Megálló nevű ifjúsági istentisztelet) Szántó Enikő; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Románé Bolba Márta; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv., zenés istentisztelet) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Rezessy Miklós; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Rezessy Miklós; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Béres Tamás; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Pro-dám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákocsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Horváth-Csitári Boglárka; **Pest-szentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Horváth-Csitári Boglárka; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Éva; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lack-nerne Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

A prezentáció jövője

A *prezentáció* szót hallva valami ilyesmi jelenik meg előttünk: egy félhomályos teremben az előadó áll egy nagy fehér vászon mellett, amelyre egy projektor bizonyos időközönként újabb és újabb képet vetít ki. A *Microsoft* prezentációkészítő programja annyira elterjedt lett, hogy neve, a *Powerpoint* már-már köznevelés – hasonlóan például a *zsléttpe* szóhoz vagy más effélékhez –, de legalábbis mindenki, aki használ számítógépet, tudja, hogy miről van szó. Nem csak a profi előadók használták ugyanis ezt a programot: az „átlagemberek” jó része is ezzel készítette a saját „aranyos” képeiből slideshow-t. A naponta készített összeállítások száma már egy évtizede is meghaladta a harmincmilliót.

Könyvek is foglalkoztak azzal, milyen az ideális prezentáció, olyan hasznos tanácsokat közölve, hogy a könnyebb érthetőség kedvéért az előadás egyetlen oldalán se legyen hét pontnál több, illetve egy-egy pont ne tartalmazzon hét szónál többet. Így aztán az előadások elkezdtek végtelenül hasonlítani egymásra, és ennek következtében egyre szürkébbé is váltak.

Sikertörténet a magyar alapítású *Prezi* terméke, amellyel – az előbbi programmal ellentétben – nem egymást követő oldalakon kell az információt átadni, hanem egy nagy közös felületen kell elhelyezni. A vetítés során a képernyő ide-oda ugrál az egyes részek között, és nagyját vagy kicsinyít a képbe attól függően, hogy a szerző miként állította össze a bemutatóját. A *Prezi* tagjainak száma folyamatosan nő, néhány hete lépte túl a harmincmilliót, és statisztikájuk szerint nekik köszönhetően minden másodpercben születik egy-egy újabb prezentáció.

A *Prezi* látványos felülete megoldott egy problémát: a prezentációk látványosak lettek. Ugyanakkor valójában az előadások „unalmassági szintje” nem csökkent azáltal, hogy a slide-ok közötti átmenetek izgalmassá váltak. Az alapvető probléma ugyanis az, hogy az előadások mechanikája nincsen szinkronban az előadó által átadott információkkal. Minél több szöveg olvasható egy képernyőn, annál inkább jellemző az, hogy a váltásokkor a hallgatók elolvassák a teljes szöveget, így megelőzik az előadót,

Ha a mondanivalódat egész mondatokban és bekezdésekben kell leírnod, akkor ez tisztább gondolkodáshoz fog vezetni. (...) A pontozott listák könnyen érthető az előadónak, de nehezebben foghatók fel a hallgatóságnak.

miközben nem igazán tudnak figyelni arra, hogy mit is mond valójában, aztán meg a már olvasott szöveg újra és újra eltereli a figyelmüket.

Informatikusok körében erre született válaszként az az előadásfajta, amelynek egy-egy oldalán csak pár szó olvasható, így a néha száznál is több lapon is pillanatok alatt át lehet futni. Ennek persze szintén van hátránya. A *Slideshare* (*slideshare.net*) a prezentációk köre szervez közösségi oldalt, így rengeteg olyan előadást megtekinthetünk, amelyekre a nagy távolságok miatt egyszerűen nem juthatunk el. Viszont a csak címszavakat tartalma-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

zó bemutatók nemigen alkalmasak arra, hogy minden hasznos információt begyűjtsünk általuk.

Hasonló problémák vezethették arra *Jeff Bezost*, a világ legnagyobb online áruházának, az *Amazonnak* a vezetőjét arra, hogy a vállalati ülésekről számúzza a prezentációkat. „Ha a mondanivalódat egész mondatokban és bekezdésekben kell leírnod, akkor ez tisztább gondolkodáshoz fog vezetni” – mondta *Bezost* egy 2012-es interjúban. „A pontozott listák könnyen érthető az előadónak, de nehezebben foghatók fel a hallgatóságnak.”

Így a döntése értelmében minden előadónak hatoldalas összefoglalót kell írnia az előadásából. Ezt az előadás elején a hallgatóság valamennyi tagjának el kell olvasnia, hogy képbe kerüljenek, és előkészüljenek a mélyebb megértésre. Az elképzelés szerint az ilyen hatoldalas memók megírása nem is tart tovább, mint ha valaki órákat tölt el azzal, hogy az előadáshoz betűtípusokat, illusztrációkat vagy színeket keressen.

A prezentációk javítására létezik más megközelítés is: e szerint aktiválni kell a hallgatóságot. A *Swipe* nevű oldal (*beta swipe.to*) olyan prezentációkészítő és -bemutató eszközt nyújt, amelynek révén a hallgatóság tagjai interaktívan be tudnak kapcsolódni az előadásba. Csak egy példa: az előadó azonnali szavazást hirdethet meg, amelyen a résztvevők okostelefonjuk segítségével tudnak részt venni. Érdekes elképzelés, majd elválik, hogy mennyire lesz életképes ezen a piacon.

■ N. B.

EVÉL&LEVÉL

Lehajtott fejfel

A minap autóbusszal utaztam a Deák tér felé. Az Oktogon megálló után kinéztem az ablakon, s közel a Jókai térhez megpillantottam egy fiatalembert. Törökülésben ült, kezébe temetett arccal, előrehajolva. Kétségbeesés sugárzott belőle.

Sok kérdés merült fel bennem. Egyszerűen csak elfáradt? Hajléktalan? Alkohol-, drogmámorát piheni ki? Csalódott a szerelmében? Meghalt valakije? Nincs mit ennie? A kérdések sora végtelen. A választ nem ismerjük, bár hozzá hasonló esetekkel gyakran találkozhatunk, még ha azok egészen más okokra vezethetők is vissza.

További kérdések fogalmazódnak meg bennem.

Miért él annyi szomorú ember, fiatal és idősebb egyaránt? Mindenki volt már átmenetileg szomorú életében, de az állandósult szomorúság már nem természetes. Nagy szerepet játszik ebben az emberi kapcsolatok – baráti, családi – lazulása vagy teljes hiánya.

Hallottam egy idős néniről, aki egyedül élt. Egy nap meghalt. Négy év múlva derült ki a halála, nem kereste senki. Talán a rokonok nem számíthattak örökségre. Mesének tűnik, pedig nem az.

Miért vagyunk közömbösek egymás iránt? Egyesek gatlás nélkül kioltják a másik életét, szinte napi rendszerességgel halljuk a hírekben. S még borzasztóbb az, amikor valaki eldobja magától az életet, s másokat is erre buzdít.

Szeretet? Lassan elavult fogalomvá válik, s kinevetik, aki a másik felé fordul. Újabban minden jótett mögött valami gyanúsát sejtünk.

Egy tanácsot tudok adni mindnyájunknak: emeljük fel a fejünket!

Próbáljunk szeretni! Türelem kell hozzá s nem kis idő. De megéri, előbb-utóbb gyümölcsöt terem, higgyük el!

Mindenünket elveszíthetjük, de „a szeretet soha el nem fogy”. (1Kor 13,8)
CSABA PIROSKA (Budapest)

Istentiszteletek a Sóvárban

A Keresztény Ifjúsági Egyesület a Sóvár ifjúsági konferencia-központján keresztül már tíz éve van jelen Balatonyörök életében. Gyermekek- és ifjúsági munka szervezésén kívül két éve folyik heti rendszerességgel hittanoktatás tizenhárom gyermekkel, illetve idén már konfirmációs óra is van négy konfirmandus számára.

Ezen előzmények után Isten kegyelméből megérett a helyzet arra, hogy állandó istentiszteleti helyet váljunk. A január 12-i alkalmat követően havi két alkalommal tartunk majd istentiszteletet, ezek egyike református, a másik evangélikus lesz.

Az első alkalommal *Kuti Géza* keszthelyi református esperes hirdettét igét, az evangélikus istentiszteleteket pedig *Honthegy Zsolt* keszthelyi lelkész tartja majd. Istentiszteleteink Balatonyörökön a Sóvárban 18 órakor kezdődnek, ebben a hónapban 26-án, majd februárban 9-én és 23-án.

MARTON TAMÁS intézményvezető (Balatonyörök)

Egy tudós (evangélikus) férfiú a Tátrából

► Lapunk 2011/50. számában e sorok írója mutatta be *Neidenbach Ákosnak* a Püski Kiadónál megjelent, *A magyar Tátra-kutatás apostolai* című könyvét. A jelenleg is beszerezhető és olvasóink számára továbbra is melegen ajánlott kiadvány egyben „a világ legkisebb magashelységének” meghódításában úttörő szerepet játszó evangélikus *Buchholtz* család krónikája. A könyv főszereplői idősebb (1643–1724) és ifjabb (1688–1737) *György*, valamint utóbbi testvéröccse, *Jakab* (1696–1758). A műben a korszak történelme által determinált kalandos sorsuk és szer-teagazó tudományos munkásságuk egyaránt terítékre kerül.

A család legnevesebb szülötte kétségkívül a tanár, rektor, író, költő, természettudós ifj. *Buchholtz György* (*Georgius*), aki 1688. november 3-án Késmárkon született, és 1737. augusztus 3-án ugyanitt hunyt el. Vélhetően terjedelmi és szerkesztési okokból *Neidenbach* a természettudományos vonatkozások között nem foglalkozik – említés szintjén sem – asztronómiai tevékenységével. Születésének háromszázhuszonötödik évfordulója alkalmából szerteágazó érdeklődésének és munkásságának ezt a vonulatát idézzük meg – dióhéjban.

A magyar csillagászat legteljesebb történeti munkája – *Kelényi B. Ottónak* *A magyar csillagászat története* (1930) című műve – a következőként említi: „Csillagászati munkákat írtak a 17. század végén *Mazsar Kristóf* és ifj. *Buchholz György*. *Buchholz*, aki külföldi egyetemeken tanult, 1710-ben adta ki csillagászati értekezését, melynek címe *Dissertatio de conjunctionibus planetarium in genere et in specie de conjunctione Mercurii cum Sole*.”

Horváth Árpád csillagászat-történeti népszerűsítő művében, a *Csillag-nézők – A csillagászat regényében*

(1961) így idézi meg: „Nyoma maradt ifj. *Buchholz Györgynek* is, aki a *Merkúr* mozgásáról értekezett.”

A késmárki polihistor hosszabb-rövidebb ideig megfordult Danzig, Drezda, Halle, Jéna és Wittenberg egyetemén. Fent említett dolgozatát a greifswaldi universitaton 1709 és 1711 között végzett tanulmányai alatt írta. Ebben a Nap, valamint a központi égitestünkhöz legközelebb keringő bolygó, a *Merkúr* együttállásával – szaknyelven konjunkciójával – foglalkozik. Az írást a *Szabó Károly* és *Hellebrant Árpád* jegyezte *Régi Magyar Könyvtár* könyvészeti kézikönyv RMK III. 4723-as számon tartja nyilván.

Bogár Juditnak az *Egy késmárki polihistor élete és munkái, feljegyzéseinek tükrében – Ifj. Buchholtz György naplója (1709–1737)* című, 2010-ben megjelent, részletes és alapos tanulmányából tudjuk, hogy csillagászati ismereteit *Buchholtz Jeremias Papke* és *Christoph Helwig* greifswaldi előadásain sajátította el. Utóbb Jénában is hallgatott csillagászatot.

Az egyetemi vitán, mely a disszertáció védését célozta, tanára, *Papke* matematikaprofesszor elnökölt. A

disputációt az ilyenkor szokásos üdvözlőversekkel a jolsvai (ma Jelšava, Szlovákia) *Viczay Péter* és ifj. *Sextus János*, a dobsinai (ma Dobšiná, Szlovákia) *Gally Simon* és *Sárossi János* köszöntötte. *Buchholtz* művét *Ross Vilmosnak*, *Krakko* posta-főigazgatójának, *Paip György* és *Paip Sándor* danzigi (ma Gdańsk, Lengyelország) kereskedőknek ajánlotta. A tanulmányban részletezett csillagászati jelenség bekövetkeztét *M. Zemplén Jolán* *A magyarországi fizika története 1711-ig* (1961) és *A felvidéki fizika története 1850-ig* (1998) cí-

A SZERZŐ FELVÉTELE

mű művei szerint gondos számítások eredményeként jelezte előre.

Zemplén megállapítása szerint nem egyértelmű, hogy *Buchholtz* az 1710. november 7-én bekövetkezett eseményt ténylegesen észlelte-e, egyáltalán rendelkezésre állt-e megfelelő távcső. Ugyanakkor úttörő a korszak

magyar természettudományában, hogy *Buchholtz* a megfigyelések fontosságát hangsúlyozta. Méltatta a neves lutheránus csillagász, *Johannes Kepler* szerepét a bolygópályák számításán terén, valamint utalt az utóbbi a róla elnevezett üstökös pályáját kiszámító *Edmond Halley* szerepére. Ugyancsak előremutató, hogy szót emelt az asztrológiával szemben, hisz: „Miképpen jósolhattak az asztrológusok a Mercuriusból békét és jólétet, ha mostanáig a pontos helyét sem tudták.”

Szinnyei József a *Magyar írók élete és munkáiban* írja, hogy a lengyel-

közölte a *Vénusz* bolygónak a nappali égen történt 1724. októberi pozitív észlelését.

A mai Szlovákia területén végzett csillagászati tevékenység összefoglaló művét *Druga László* *Dejinyi astronomie s Slovensko* (2006) címmel írta meg. Ebben külön alfejezetet szentel *Buchholtz*nak, bár jellemzően *M. Zemplén* idézett kutatásaira támaszkodik. Faksimile közli ugyanakkor a tanulmány borítóját és a jelenség könyvbéli ábrázolását. Idézi továbbá az *Annales Phisicomedicis Vratislaviensis* beszámolóját *A Nap mellett világitani látszó Vénuszról*, a fent említett, 1724. októberi időpontban a bolygónak a jelentős kitérése – azaz elongációja – okozta napközbeni láthatóságáról.

A felvidéki tudós férfiú tanárként is fontosnak érezte az asztronómiai ismeretek átadását. A *Magyar írók élete és munkái* szerint 1723-tól haláláig volt a késmárki evangélikus líceum rektora. *Bogár Judit* említett kutatásaiból derül ki, hogy oktatási anyagában szerepelt a kalendáriumok szerepe, a holdfogyatkozások jelentése, kronológia, kozmológia, gnomonika és természetesen a szűken értelmezett asztronómia. Diákjai kipróbálhatták a klasszikus műszert, a csillagászati számításokra alkalmas asztrolábiumot. Közösen végeztek csillagászati megfigyelést, szép természeti jelenséget, részleges napfogyatkozást észlelve – e sorok írójának kutatásai alapján vélhetően az 1727. szeptember 15-i, esetleg az 1734. május 3-i jelenség alkalmával.

■ REZSABEK NÁNDOR

HIRDETÉSEK

Imaközösség a külmiszió ügyéért

Az egyetemes imahét keretében imaközösségre hívunk a külmiszió ügyéért. „Semmiért se aggodjtok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt...” (Fil 4,6)

Beszámoló az Evangelikus Külmisziói Egyesület (EKME) aktuális eseményeiről.

Az alkalom időpontja: január 20., hétfő, 18 óra; helyszíne: 1085 Budapest, Üllői út 24., az utca felőli előadóterem.

A külmiszió iránt felelősséget érző minden testvérünket szeretettel hívjuk és várjuk.

Az EKME vezetősége

Ünnepi rendezvény a leprások világnapján

A leprások hatvanadik világnapján ünnepi rendezvényt tart a negyvenéves magyar Lepramiszió január 26-án, vasárnap 4 órakor az újpesti baptista imaházban (Budapest IV. ker., Kassai u. 26.). A műsorban filmvetítés mutatja be a 140 éves Nemzetközi Lepramiszió történetét. Elhangzik a 2013. évi beszámoló is. Igével Kovách Tamás pócsmegyer-leányfalusi református lelkipásztor, zenével az evangélikus Kapi család tagjai szolgálnak. (Az imaház a Kassai és a Munkásotthon utca sarkán, a 3-as metró újpesti végállomásától pár lépésre, az élelmiszer-áruház mögött található.)

A bakonycsérnyei és a bonyhádi templom a Magyar Televízióban

Január 19-én, vasárnap az M1-en 11.40-kor *Evangelikus templomok* címmel a bakonycsérnyei és a bonyhádi templomról láthatunk kisfilmet. Szerkesztő: Nagy László.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 19.)

Jézus így imádkozott: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” Jn 17,15 (Jóel 4,16b; Jn 2,1–11; Róm 12,4–8/9–16; Zsolt 143) Néha annyira, de annyira elégünk van mindenkől, hogy legszívesebben elbújnánk, elvonulnánk. A „világ” gonoszsága, igazságtalansága, mocska, zaja, bántásai annyira fáznak, hogy nincs kedvünk belevetni magunkat. Jézus ismeri ezt az énünket is. De nem ettől akar óvni, mikor főpapi imádságában az Atyához könyörög értünk. A világon a legeslegnagyobb veszély a gonosz, vagyis az a sátni erő, amely el akar szakítani Istentől már az édenekerti állapot óta. Ennél senki és semmi sem rosszabb és veszélyesebb! Istentől mindent elbírunk, kibírunk, örökké élünk – kezében a halálban sem vagyunk egyedül. Nélküle...? Kérjük, Uram, soha ne kelljen gondolnunk sem arra, hogy Isten nélkül...

Hétfő (január 20.)

Jézus odahívta tanítványait, és így szólt hozzájuk: „Tudjátok, hogy azok, akik a népek fejedelmeinek számítanak, uralkodnak rajtuk, és nagyjaik hatalmaskodnak rajtuk. De nem így van közöttetek, hanem aki nagyobb akar lenni közöttetek, az legyen szolgátok.” Mk 10,42–43 (Ézs 42,1b; 5Móz 4,5–13; Józ 5,13–15) Száz évvel ezelőtt, 1914-ben tört ki az első világháború. Utána már semmi nem lett olyan, mint azelőtt volt. Majd újabb, elképzelhetetlen borzalmak kezdődtek – idén holokauszt-évforduló is van. Mélységes bűnbánattal állunk meg Isten előtt: közöttünk, akik halljuk szavát, olvassuk igéjét, élünk a keresztség által kegyelméből, vesszük az úrvacsorát, közöttünk ne ez legyen a rend! A mi „fényünknek” kell világítania, hiszen nagy a sötétség. Ehhez viszont minél közelebb kell húzódnunk a fény egyetlen forrásához: Jézushoz. Más reményünk nincsen.

Kedd (január 21.)

Isten ekkor azt mondta Mózesnek: Ne jöjj közelebb! Oldd le sarudat a lábadról, mert szent föld az a hely, ahol állasz! 2Móz 3,5 (Zsid 4,16; Mk 2,23–28; Józ 6,1–10) Mindig vágytam eljutni a Szentföldre. De tudom, hogy az igazi utat kinek-kinek belül kell megtennie, hiszen a szentföldi szent föld sem elég önmagában, a hitet nem földrajzi helyeken kell keresnünk. „Ne jöjj közelebb!” – szól prófétájához Isten. „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek” – hív Jézus (Mt 11,28). A lehetetlen így lett lehetségessé: a szentséges Isten emberformát vett fél értünk. E napokban más felekezetű testvéreink templomaiban járva imádjuk azt, aki megtette hozzánk a legnagyobb utat, hogy odamehessünk hozzá egész közel.

Szerda (január 22.)

Jézus mondta: „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!” Lk 12,32 (1Sám 12,22b; Lk 16,14–17/18; Józ 6,11–27) A gonosz egyik ádáz mesterkedése, hogy el akarja hitetni: önmagunkban is elég erősek, bátrak, ügyesek, nagyok vagyunk, nincs szükségünk senkire, a gyengék és vesztekedő futnak csak menedéért Istenzhez. Óvjon minket az Úr attól, hogy így gondolkodjunk! Atyánk kicsiny nyájként tekint ránk, akiknek azonban drága és erős pásztort adott Fiában. S ez a nyáj Isten országának örököseként nem húzhat szét, nem vetélkedhet, nem lehet gögös. Alázat és szeretet, szelídség... Kérjük Jézustól azt az erőt, amellyel a világ számára tanúságot tehetünk hitünkkel.

Csütörtök (január 23.)

Országod örökkévaló ország, uralkodásod nemzedékről nemzedékre tart. Zsolt 145,13 (Ef 1,9–10; ApCsel 15,22–31; Józ 7,1–26) „A szovjet megszállás első idejében ide-oda helyezték a határt, volt, hogy néhány hónapig a temetősirok között kanyarogva verték le a cölöpöket, s az udvarokon át. A parasztember kilepett a konyhaajtón, hogy enni adjon udvarán a disznóknak, de ahhoz át kellett mennie egy másik országba. Ha L. Péteréknél kinéznünk a konyhaablakon, akkor egy másik országba látunk.” Ilyen megdöbbentő történeteket térségünkben jó párat lehet hallani. Örökkévaló ország, igazságos uralkodó, igazi otthon Atyánknál vár ránk, aki már most hív, hogy itt, földi életünkben keressük nála a megnyugvást és a biztonságot.

Péntek (január 24.)

Új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek. Ez 36,26a (ApCsel 13,52; Jn 7,1–13; Józ 8,1–29) Új év kezdetén sokan kezdenek „új életet”. Ezek a fogadalmak legtöbbször az egészséges(ebb) életmódra vonatkoznak. Arra még csak-csak képesek vagyunk, hogy lemondjunk káros szenvedélyeinkről, lefogyjunk, sportolni kezdjünk, bár ezekhez is nagy önfegyelemre van szükség. De új szívet és új lelket, megtért életet nem tudunk kezdeni fogadalommal, saját erőből. Ezt az Isten adja, a Szentlélek végzi bennünk. Nem kell várni, halogatni, kérjük, szólítsuk meg Atyánkat még ma!

Szombat (január 25.)

Jézus így imádkozott: „Én azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam, hogy egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én öbennük, és te énbennem, hogy tökéletesen egygyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem, és úgy szeretted őket, ahogyan engem szeretted.” Jn 17,22–23 (Ez 36,36a; 5Móz 33,1–4/7.12–16; Józ 8,30–35) „...lelek sebére / hófehér tépést / tenni az Isten / féle pár lépést / átlépni közben / árkot, göröngyöt / és az Embernek / szörni a gyöngyöt” (Kárpáti Tibor: Gyöngyöt az embernek) Adni, kapni, továbbadni, egymásért és egymás felé, együtt és egyként – ő szeret, és mi őt szeretjük, egymást szeretve, az Úristen dicsőségére.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 19-étől január 26-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
10.40 / M1 <i>Református magazin</i> 11.05 / Duna Tv <i>Hungarikum gála</i> 11.10 / M1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 11.40 / M1 <i>Evangelikus templomok</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Bravissimo!</i> Nagy László Adrián orgonál 18.00 / Duna World <i>Ökumenikus imahét nyitó istentisztelete</i> (ismétlés: 23.45 / Duna World) 20.55 / Bartók rádió <i>A Huelgas Ensemble hangversenye az antwerpeni Szent Pál-templomban</i> 23.15 / Duna Tv <i>Szegénylegények (magyar játékfilm, 1965) (87')</i>	10.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Vivaldi: In furore iustissimae irae (motetta) 13.06 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> Weöres Sándor: A mozdulatlan folyton közeleg 16.00 / Duna World <i>Református ifjúsági műsor</i> 21.05 / Kossuth rádió <i>Belépő (kulturális magazin)</i> 21.55 / Duna Tv <i>Fél lélegzet (magyar dokumentumfilm)</i> 22.25 / Duna World <i>Az MR Szimfonikusok Tajvanon (koncertfilm)</i> 23.10 / M1 <i>Aranymetszés (kulturális magazin)</i>	12.05 / Bartók rádió <i>A Capella Savaria hangversenye</i> Bach: 51. kantáta (Jauchzet Gott in allen Landen) 16.00 / Duna World <i>Isten kezében</i> 20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu) 20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkes 20.50 / Duna World <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történész műsora 23.05 / M1 <i>Verssor az utcazajban</i> Kosztolányi Dezső: Húsvét	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebened bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház főlórája 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Pál Sándor, a Református Szeretetszolgálat kuratóriumi elnöke 15.00 / Duna Tv <i>Városrajzolatok – Budapest (magyar dokumentumfilmsorozat)</i> 21.05 / M1 <i>Bábel – Hesnával a világ</i> Vakmerő férfiak 22.10 / Duna Tv <i>Bánk bán (magyar tévéfilm, 2002) (116')</i> 0.45 / Duna Tv <i>Isten gyertyája – Babits Mihály emlékére (magyar dokumentumfilm)</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 8.35 / Duna Tv <i>Magyar klasszikusok új köntösben</i> 12.00 / Bartók rádió <i>Hangverseny-különlegességek</i> Schiff András Bach-estje 19.00 / Pax Tv <i>Benczúr László (portréfilm)</i> 20.20 / M1 <i>Tetőva félrelépők (francia romantikus film, 2012) (85')</i> 21.50 / Duna World <i>Neve is van: Budapest (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> 21.55 / Duna Tv <i>Pánik (magyar játékfilm, 2008) (91')</i> 23.20 / M1 <i>Történetek a nagyvilágból (nemzetközi riportmagazin)</i>	12.05 / Bartók rádió <i>A Duna szimfonikus zenekar játszik</i> Közreműködik: Pálúr János – orgona 13.25 / Bartók rádió <i>A Huelgas Ensemble hangversenye az antwerpeni Szent Pál-templomban</i> 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Kovács Mihály Misiszan 15.25 / Duna Tv <i>Szerelmem, Kanada (magyar dokumentumfilmsorozat)</i> 18.30 / M1 <i>A következő! (kvízműsor)</i> 20.15 / M3 <i>Szakonyi Károly: Adáshiba (komédia két részben)</i> 22.00 / Duna Tv <i>Haragban a világgal (amerikai játékfilm, 1955) (107')</i>	15.30 / Szent István Rádió <i>Ökumené – Testvéregyházak főlórája (Lélekhangoló) (szentistvanradio.hu)</i> 17.15 / Bartók rádió <i>Wiedemann Bernadett énekel</i> Saint-Saëns: Sámson és Delila – Delila bosszúáriája 20.00 / Pax Tv <i>A Vox Nova baptista férfikar hálaadó koncertje</i> 20.20 / M1 <i>A Dal (eurovíziós dalválasztó showműsor)</i> 21.55 / M1 <i>Ellenállók (amerikai filmdráma, 2008) (131')</i> 23.45 / Duna Tv <i>MűpArt</i> Öt éves a Budapest Bár – születésnap koncert	8.00 / Civil Rádió – FM98 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu) 9.00 / Mezzo Tv <i>Bach-kantáták</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Evangelikus istentisztelet közvetítése Pestszentlőrincről</i> Igét hirdet: Deák László lelkes 11.10 / M1 <i>Baptista ifjúsági műsor</i> 12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangzó az ikladi evangélikus templomból</i> 20.20 / M1 <i>A király beszéde (angol filmdráma, 2010) (114')</i> 22.20 / M1 <i>Ütközések (amerikai-német játékfilm, 2004) (108')</i>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
 Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
 Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.ballal@lutheran.hu).
 Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
 Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
 Tervezőszerkesztő / **EvÉlet on-line:** Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
 Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschner Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
 Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
 Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratosokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratosokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratosokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

